

Pohjola Pankki Oyj:n osavuositikatsaus 1.1.–30.9.2011

Pohjola-konsernin tammi–syyskuu 2011

- Konsernin tulos ennen veroja oli 245 miljoonaa euroa (242). Tulos ennen veroja käyvin arvoon oli 65 miljoonaa euroa (273). Oman pääoman tuotto käyvin arvoon oli 2,8 prosenttia (11,7).
- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja parani 135 miljoonaan euroon (93). Tulokseen sisältyi saamisten arvonalentumisia 36 miljoonaa euroa (89). Luottokanta kasvoi 8 prosenttia vuodenvaihteesta ja keskimarginaali laski 1,32 prosenttiin (1,36).
- Vahinkovakuutuksen maksutuotot kasvoivat 7 prosenttia ja vakuutustekninen kannattavuus oli hyvä. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, joka ei sisällä yrityskaupassa syntyneitä aineettomien hyödykkeiden poistoja, oli 89,4 prosenttia (88,6). Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvoon olivat -1,8 prosenttia (5,2).
- Varainhoidon tulos kasvoi 11 prosenttia 19 miljoonaan euroon (18). Hallinnoitavat asiakasvarat olivat 31,5 miljardia euroa (35).
- Konsernitoimintojen tulos oli 20 miljoonaa euroa (48).
- Näkymät: Konsernin operatiivisen kannattavuuden odotetaan säilyvän loppuvuonna hyvänä. Viimeisellä vuosineljänneksellä konsernin tulosta tulevat kuitenkin rasittamaan diskonttokoron alentaminen arviolta 0,1–0,3 prosenttiyksikköä ja kuolevuusmallin muutoksesta johtuva vastuuvelan kasvu. Vastuuvelan kasvun määrä selviää loppuvuoden aikana. Konsernin tuloksen ennen näitä kertaluonteisia eriä ja veroja arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2010. (Aiempi: Konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan vuonna 2011 olevan suurempi kuin vuonna 2010.) Vahinkovakuutuksen operatiivisen yhdistetyn kulusuhteen arvioidaan olevan vaihteluvälissä 89-93 % (ennallaan). Näkymät kokonaisuudessaan kohdassa 'Loppuvuoden näkymät'.

Heinä–syyskuu 2011

- Konsernin tulos ennen veroja oli 47 miljoonaa euroa (103). Tulos käyvin arvoon oli -101 miljoonaa euroa (165). Euroalueen velkakriisi ja tästä johtuva sijoitusmarkkinoiden heikko kehitys alensivat sijoitustoiminnan ja Markets-liiketoiminta-alueen tuloksia ennen veroja yhteensä yli 60 miljoonaa euroa vertailukauteen verrattuna.
- Pankkitoiminnan tulos oli 43 miljoonaa euroa (38). Saamisten arvonalentumiset ja niiden palautukset olivat nettona 1 miljoonaa euroa (28).
- Vahinkovakuutustoiminnan operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 85,2 prosenttia (82,8) ja sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvoon -2,8 prosenttia (2,6).
- Varainhoidon tulos parani 6 prosenttia 6 miljoonaan euroon ja kulut/tuotot-suhde oli 49 prosenttia (51).
- Konsernitoimintojen tulos oli -4 miljoonaa euroa (18).

Tulos ennen veroja, milj. e	1–9/2011	1–9/2010	Muutos %	7–9/2011	7–9/2010	Muutos %	1–12/2010
Pankkitoiminta	135	93	46	43	38	13	133
Vahinkovakuutus	71	84	-16	3	42	-94	83
Varainhoito	19	18	11	6	6	6	31
Konsernitoiminnot	20	48	-59	-4	18		61
Yhteensä	245	242	1	47	103	-54	308
Käyvän arvon rahaston muutos	-180	31		-148	62		-17
Tulos ennen veroja käyvin arvoon	65	273	-76	-101	165		291
Tulos/osake, e	0,57	0,56		0,11	0,24		0,72
Tulos/osake käyvin arvoon, e	0,15	0,63		-0,23	0,38		0,68
Oma pääoma/osake, e	7,20	7,39					7,44
Henkilöstö keskimäärin	3 135	2 996		3 247	3 007		3 005

Taloudelliset tavoitteet	1–9/2011	1–9/2010	7–9/2011	7–9/2010	2010	Tavoite
Oman pääoman tuotto käyvin arvoon, %	2,8	11,7	-12,7	21,1	9,3	13,0
Tier 1 -vakavaraisuus, %	11,0	12,3			12,5	>9,5
Pankkitoiminnan operatiivinen kulut/tuotot-suhde, %	37	34	41	33	35	<40
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	89,4	88,6	85,2	82,8	89,7	92,0
Operatiivinen liikekulusuhde, %	20,6	21,3	21,1	20,0	21,3	<20
Vastuunkantokyky (solvenssisuhde), %	81	99			86	70
Varainhoidon operatiivinen kulut/tuotot-suhde, %	49	52	49	51	53	<50
Vähintään kahdelta luottoluokittajalta AA -tasoinen luokitus	3	3			3	≥ 2
Osinkosuhte väh. 50 % edellyttäen, että Tier 1 > 9,5 %					55	>50

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen:

Asiakasliiketoiminta kehittyi katsauskaudella hyvin. Markkina-asemamme on edelleen vahvistunut sekä pankki- että vahinkovakuutustoiminnassa ja operatiivinen kannattavuus on säilynyt hyvänä.

Pohjolan tammi–syyskuun tulos ennen veroja oli samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin.

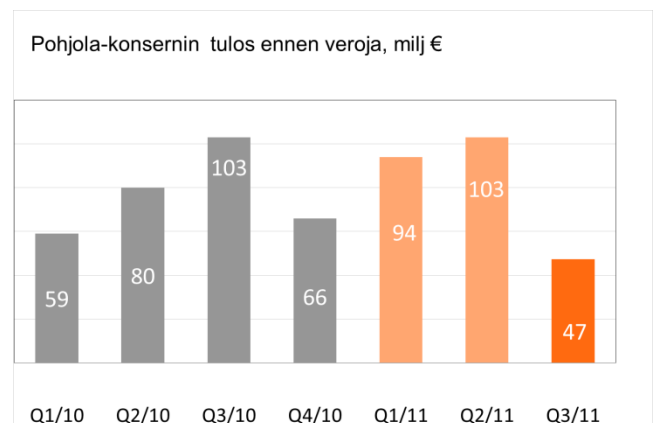
Heinä–syyskuun tulosta painoivat euroalueen velkakiiri ja tästä johtunut sijoitustoiminnan heikko tulos. Kolmannen vuosineljänneksen tulos ennen veroja jäi alle puoleen vertailukauden ja tämän vuoden toisen neljänneksen tuloksesta.

Luottokanta kasvoi markkinoita nopeammin kolmannen vuosineljänneksen aikana. Vuodenvaihteesta luottokanta kasvoi 8 prosenttia ja markkinaosuutemme euromääräisistä yritysluotoista nousi syyskuussa ensimmäistä kertaa yli 20 prosentin. Arvonlennuksia kirjattiin selvästi edellisvuotta vähemmän. Markets-liiketoiminta-alueella asiakastuotot kehittivät hyvin, mutta trading-toiminnan tulos jäi heikoksi poikkeuksellisen markkinatilanteen johdosta. Baltian toiminnot kehittivät alkuvuonna myönteisesti.

Vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui vahvana. Saimme alkuvuoden aikana yli 27 000 uutta etuasiakastaloutta. Etuasiakastalouksia on yhteensä jo yli puoli miljoonaa. Vakuutustekninen kannattavuus säilyi alkuvuonna samalla hyvällä tasolla kuin vuotta aiemmin. Sijoitustuotot painuivat kolmannella vuosineljänneksellä negatiivisiksi euroalueen velkakiiriin markkinavaikutusten ja käyvän arvon rahastosta tulokseen siirrettyjen arvonlennusten johdosta.

Varainhoidon alkuvuoden tulos oli hieman vertailukautta parempi, vaikka hallinnoitavat varat vähenivät vuodenvaihteesta. Kulut/tuotot-suhde oli tavoitettamme parempi.

Olemme perinteisesti kyenneet vahvistamaan markkina-asemaamme vaikeissa markkinaolosuhteissa. Kilpailutilanteen asteittainen keveneminen, asiakaskeskeinen toimintatapamme ja alkuvuoden aikana tekemämme panostukset asiakaspalveluun antavat hyvät lähtökohdat asemamme vahvistamiselle myös nykyisessä poikkeuksellisessa markkinatilanteessa.

Pohjola-konsernin osavuositiedote 1.1. - 30.9.2011

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö.....	5
Konsernin tulos	6
Konsernin riskiasema.....	9
Konsernin vakavaraisuus	10
Luottokelpoisuusluokitukset	11
Liiketoimintasegmenttien tulos ja riskiasema	12
Pankkitoiminta.....	12
Vahinkovakuutustoiminta	14
Varainhoito.....	17
Konsernitoiminnot	18
Osakkeet ja osakkeenomistajat	19
Hallinnointi	20
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.....	20
Loppuvuoden näkymät.....	20
Konsernin tuloslaskelma	22
Konsernin laaja tuloslaskelma.....	22
Konsernin tase	23
Konsernin oman pääoman muutoslaskelma	24
Konsernin rahavirtalaskelma	25
Segmenttikohtaiset tiedot.....	26
Liitetiedot.....	29
Laatimisperiaatteet.....	29
Konsernin tunnuslukujen laskentakaavat	29

Toimintaympäristö

Taloutta on varjostanut suuri epävarmuus heinä–syyskuussa 2011. Euroalueen velkakriisin hoito ja maailman talouden tila ovat huolestuttaneet laajasti. Suhdannetiedusteluissa se on näkynyt kotitalouksien ja yritysten heikentyneenä luottamuksena talouteen.

Euroalueen velkakriisin onnistunut hallinta on erittäin tärkeää talouden tulevalle kehitykselle. Epäonnistumisella voi olla arvaamattoman vakavat seuraukset. Toisaalta onnistuneilla ratkaisuilla voidaan palauttaa luottamus eurojärjestelmään ja välttää taantuma.

Toistaiseksi teollistuneiden maiden taloudet ovat kehittyneet pelättyä myönteisemmin. Yhdysvalloissa teollisuustuotanto ja yksityinen kulutus elpyivät kolmannella neljänneksellä. Teollisuustuotanto kasvoi myös euroalueella. Kehittyvien talouksien vauhti hidastui vain hieman.

Maailmantalouteen liittyvä epävarmuus on heijastunut myös Suomeen. Kotitalouksien ja yritysten odotukset talouskasvusta ovat hiipuneet. Toisaalta teollisuustuotannon ja vähittäiskaupan tilastot viittaavat, että taloudellinen aktiviteetti on jatkunut suhteellisen hyvänä kesän ja syksyn ajan.

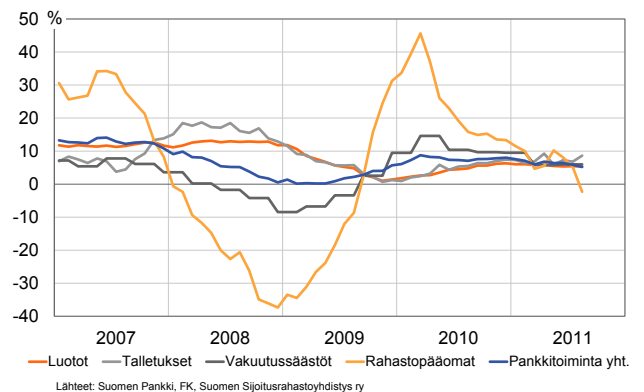
Maailmantalouden kasvunäkymien heikkeneminen ja euroalueen velkakriisin hoitoon liittyvä epävarmuus näkyivät voimakkaina muutoksina raha- ja päämarkkinoilla kolmannella neljänneksellä. Markkinakorot olivat alhaisella tasolla ja keskeiset osakekurssit laskivat maailmalla noin 15 prosenttia ja Suomessa noin 20 prosenttia. Epävarmuus on myös nostanut riskilisiä rahamarkkinoilla. Euroopan keskuspankki on tukenut markkinoiden toimintaa lisäämällä likviditeettiä, millä pyritään parantamaan markkinoiden toimintaa ja kaventamaan riskilisiä. Korot pysyvät matalalla tai laskevat hieman loppuvuoden aikana.

Euroalueen velkakriisin vaikutus Suomen pankkitoimialan luottokannan kasvuun on jäänyt vähäiseksi. Luottokanta kasvoi noin 5 prosenttia heinä–syyskuussa vuoden takaiseen verrattuna. Heikentyneestä kuluttajaluottamuksesta huolimatta kotitalouksille myönnettyjen luottojen kasvu jatkui vakaana, ja kaupankäynti asuntomarkkinoilla oli edelleen vilkasta. Yritysluottokannan kasvu sen sijaan hidastui hieman, ja vuosikasvu jäi noin 3 prosenttiin.

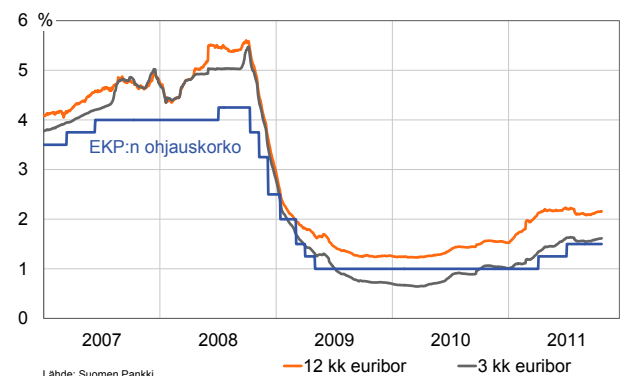
Rahasto- ja vakuutus säästöjen lasku syveni sijoitusmarkkinoiden heikon kehityksen seurauksena vuoden kolmannella neljänneksellä. Rahastojen nettomerkinnot jäivät selvästi negatiivisiksi. Talletuskannan kasvu sen sijaan piristyi, kun käyttö- ja maksuliiketilien määrä kasvoi.

Vahinkovakuutustoimialan maksutulo tammi–syyskuulta kasvoi noin 4 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna. Korvausmenojen kasvu oli edelleen selvästi maksutuloa nopeampaa. Talouskasvun hidastumisen odotetaan kuitenkin tasapainottavan korvausmenojen kasvua suhteessa maksutulon kasvuun. Toisaalta sijoitusympäristöön liittyvien epävarmuustekijöiden ja matalan korkotason odotetaan lisäävän vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan kohdistuvia haasteita.

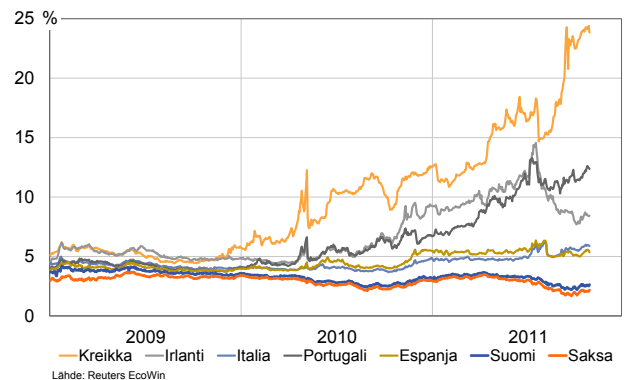
Pankkiliiketoiminnan 12 kk muutos
 Toimiala yhteensä

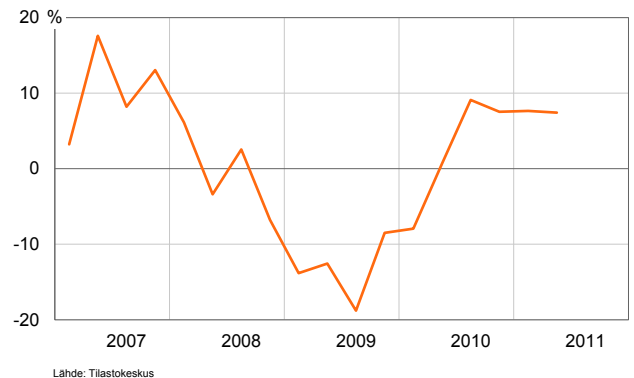
Euriborit ja ohjaukorko

Pitkät korot
 Valtion obligaatiot (10v)

Investoinnit
 määrän muutos edellisestä vuodesta

Konsernin tulos

Konsernin tulosanalyysi	2011	2010	Muutos	2011	2010	Muutos	Rullaava	2010
Milj. e	1-9	1-9	%	7-9	7-9	%	12 kk	1-12
Korkokate								
Yrityspankki ja Baltia	130	128	2	43	43	0	175	172
Markets	46	13	250	16	3	421	60	27
Muut toiminnot	28	48	-41	6	16	-63	39	59
Yhteensä	205	189	8	65	62	4	273	258
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	119	118	1	39	37	5	165	164
Kaupankäynnin nettotuotot	-5	34	-24	18	18	-3	35	35
Sijoitustoiminnan nettotuotot	17	21	-20	3	6	-45	27	31
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot								
Vakuutustoiminnasta	287	279	3	105	106	-1	334	327
Sijoitustoiminnasta	43	69	-37	-17	26	67	67	92
Muista eristä	-35	-34	2	-12	-11	2	-31	-30
Yhteensä	296	314	-6	76	120	-36	371	388
Liiketoiminnan muut tuotot	30	32	-5	10	11	-8	48	50
Tuotot yhteensä	663	708	-6	170	255	-33	881	926
Henkilöstökulut	156	144	9	46	44	3	211	199
IT-kulut	58	56	4	19	18	9	78	76
Poistot	42	57	-26	14	23	-39	58	72
Muut kulut	124	121	2	40	40	-1	170	168
Kulut yhteensä	380	378	1	119	125	-5	517	514
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	283	330	-14	51	130	-61	364	412
Saamisten arvonalentumiset	40	88	-55	4	27	-84	55	104
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2	1	1	1	2	0	2	0
Tulos ennen veroja	245	242	1	47	103	-54	310	308
Käyvän arvon rahaston muutos	-180	31	-148	62	62	-227	-17	-17
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	65	273	-76	-101	165	83	291	291

Tulos tammi-syyskuu

Konsernin tulos ennen veroja oli edellisvuoden tasolla 245 miljoonaa euroa (242). Konsernin tuotot pienenevät vertailukaudesta 6 % ja kulut kasvoivat 1 %. Saamisten arvonalentumiset pienenevät 48 miljoonalla eurolla ja ne olivat 40 miljoonaa euroa (88).

Euroopan velkakriisi ja sijoitusmarkkinoiden epävarmuus pienensivät käyvän arvon rahastoa vuoden alusta 180 miljoonalla eurolla. Tulos ennen veroja käyvin arvo on 65 miljoonaa euroa, kun se vertailukaudella oli 273 miljoonaa euroa.

Konsernin korkokate kasvoi 8 %. Yrityspankkitoiminnan korkokate kasvoi luottokannan kasvun ansiosta. Yritysluottojen marginaalit laskivat lievästi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, mutta ovat sen jälkeen pysyneet vakaina. Rahoituskustannusten nousu jatkui odotetusti.

Markets-liiketoiminta-alueen korkokate kasvoi, mutta kaupankäynnin nettotuotot pienenevät.

Palkkiotuotot ja -kulut olivat vertailukauden tasolla. Arvopaperivälityksen palkkiotuotot kasvoivat ja arvopapereiden liikkeeseenlaskun palkkiotuotot pienenevät.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat hieman vertailukautta pienemmät. Likviditeettireservisakusta realisoituja myyntivoittoja sisältyi katsauskauden tulokseen 7 miljoonaa euroa (22). Tulokseen sisältyy osinkotuottoja selvästi vertailukautta enemmän.

Vakuutusmaksutuottojen vahva kasvu jatkui ja vakuutustekninen kannattavuus oli vertailukauden tasolla. Vahinkovakuutuksen sijoitustuottoihin kirjattiin katsauskaudella arvonalentumisia 21 miljoonaa euroa (29). Suurin yksittäinen arvonalennus, 16 miljoonaa euroa, tehtiin Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoihin. Myyntivoittoja sisältyi tulokseen selvästi vertailukautta vähemmän.

Henkilöstökulut kasvoivat 9 % vertailukaudesta. Henkilöresursseja on lisätty vahinkovakuutuksen myyntiin, korvauspalveluun, hyvinvointiliiketoimintaan sekä Baltian pankkitoimintaan. Konsernin henkilömäärä katsauskauden lopussa oli 294 henkilöä suurempi kuin vuoden 2010 lopussa. Yrityskaappoihin liittyvien aineettomien hyödykkeiden poistojen määrä on vertailukautta alhaisempi. Vertailukauden poistoihin sisältyi lisäksi 7 miljoonan euron kertaluonteinen poistoerä.

Tulos heinä–syyskuu

Konsernin tulos ennen veroja heikkeni vertailukaudesta selvästi ja se jäi 47 miljoonaan euroon (103). Euroalueen velkakriisi ja tästä johtuva sijoitusmarkkinoiden heikko kehitys alensivat sijoitustoiminnan ja Markets-liiketoiminta-alueen tuloksia ennen veroja yhteensä yli 60 miljoonaa euroa vertailukauteen verrattuna.

Tuotot pienenevät 33 % ja olivat 170 miljoonaa euroa (255). Kulut pienenevät 5 %. Saamisten arvonalentumisten ja niiden palautusten nettomäärä oli vuoden kolmannella neljänneksellä 4 miljoonaa euroa (27) tulosta heikentävä.

Euroalueen velkakriisi syveni kolmannella vuosineljänneksellä ja tulos ennen veroja käyvin arvoin jäi 101 miljoonaa euroa negatiiviseksi, kun se vertailukaudella oli 165 miljoonaa euroa positiivinen.

Korkokatteen kasvu hidastui aiemmista kvartaaleista. Yrityspankkitoiminnan korkokate oli vertailukauden tasolla. Markets-liiketoiminta-alueen korkokate kasvoi edelleen, mutta markkinoiden epävakaus heikensi selvästi kaupankäynnin nettotuottoja. Kasvaneet rahoituskustannukset heikensivät muiden toimintojen korkokatetta.

Palkkiotuotot ja –kulut nettona kasvoivat 5 % vertailukaudesta.

Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 7 % ja vakuutustekninen kannattavuus oli hyvällä tasolla. Euroopan velkakriisin ja sijoitusmarkkinoiden epävarmuuden seurauksena vahinkovakuutuksen sijoitustuotot jäivät negatiivisiksi. Vahinkovakuutuksen sijoituksiin tehtiin lähes 20 miljoonan euron arvonalennukset, josta 16 miljoonaa euroa kohdistui Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoihin.

Henkilöstökulujen kasvu jäi kolmannella vuosineljänneksellä 3 %:iin. Vertailukauden poistoihin sisältyy kertaluonteinen 7 miljoonan euron poisto.

**Tulosanalyysi
vuosineljänneksittäin**

Milj. e	2010				2011		
	1-3	4-6	7-9	10-12	1-3	4-6	7-9
Korkokate							
Yrityspankki ja Baltia	40	44	43	45	43	44	43
Markets	6	4	3	14	12	18	16
Muut toiminnot	14	19	16	10	13	9	6
Yhteensä	60	67	62	69	68	72	65
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	40	41	37	46	41	40	39
Kaupankäynnin nettotuotot	7	8	18	2	14	5	-24
Sijoitustoiminnan nettotuotot	18	-3	6	10	11	2	3
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot							
Vakuutustoiminnasta	74	99	106	47	68	115	105
Sijoitustoiminnasta	17	26	26	24	37	23	-17
Muista eristä	-11	-11	-11	4	-12	-12	-12
Yhteensä	79	114	120	75	94	126	76
Liiketoiminnan muut tuotot	11	10	11	18	11	10	10
Tuotot yhteensä	215	239	255	218	239	254	170
Henkilöstökulut	47	52	44	55	55	55	46
IT-kulut	19	19	18	20	19	20	19
Poistot	18	16	23	16	15	14	14
Muut kulut	39	43	40	46	41	43	40
Kulut yhteensä	123	130	125	137	129	132	119
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	92	109	130	81	110	122	51
Saamisten arvonalentumiset	33	29	27	16	15	20	4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	0	0	0	1	1
Tulos ennen veroja	59	80	103	66	94	103	47
Käyvän arvon rahaston muutos	61	-92	62	-47	-21	-11	-148
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	119	-11	165	18	74	92	-101

Konsernin riskiasema

Konsernin riskiasema säilyi hyvänä arvonalentumisten laskiessa edellisvuodesta ja investointitason vastuiden pysyessä korkealla tasolla. Makrotalouden tulevaa kehitystä on tällä hetkellä poikkeuksellisen vaikeaa arvioida. Ongelmasaamiset olivat alhaisella tasolla suhteessa luotto- ja takauskantaan.

Nettoluottotappioiden ja arvonalentumisten tulosvaikutus oli tammi–syyskuussa 40 miljoonaa euroa (88) tulosta heikentävä ja ne olivat 0,27 % (0,63) luotto- ja takauskannasta. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 46 miljoonaa euroa (41) ja arvonalentumisia 60 miljoonaa euroa (98). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 67 miljoonaa euroa (51). Nettoluottotappioista ja arvonalentumisista suurin osa muodostui asiakaskohtaisista arvonalentumisista.

Ongelmasaamisten määrässä ei tapahtunut muutosta kolmannella vuosineljänneksellä ja niiden määrä oli 46 miljoonaa euroa (31) eli 0,31 % (0,22) suhteessa luotto- ja takauskantaan. Erääntyneiden maksuerien määrä oli 22 miljoonaa euroa (17) eli 0,15 % (0,12) luotto- ja takauskannasta.

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia. Sijoitussalkun riskiä pienennettiin hieman.

Rahoitus- ja likviditeettitilanne säilyi hyvänä. Lyhytaikainen varainhankinta toimi kolmannella kvartaalilla hyvin. Poikkeuksellinen markkinatilanne nosti pitkäaikaisen varainhankinnan hintatasoa. Nykyisessä likviditeettitilanteessa ei ollut tarvetta uusille pitkäaikaisille liikkeeseenlaskuille. Pohjola Pankki Oyj ylläpitää OP-Pohjola-ryhmän likviditeettireserviä, joka koostuu pääasiassa keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamistodistuksista. Pohjolan ylläpitämä likviditeettireservi muodostaa yhdessä muiden OP-Pohjola-ryhmän taseeseen sisältyvien keskuspankkikelpoisten erien kanssa likviditeettireservin, jolla voidaan tarvittaessa kattaa koko ryhmän tukkuvarainhankinnan erääntymiset vähintään 24 kuukauden ajan.

Likviditeettireservisalkun käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien ja myytävissä olevien ryhmään kuuluvat rahoitusinstrumentit on arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin (mark to market).

Konsernin liiketoiminnan keskeiset riskit liittyvät yleisen taloudellisen toimintaympäristön ja sijoitusmarkkinoiden kehitykseen sekä finanssialan tuleviin sääntelymuutoksiin.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Pohjola-konsernin suorat sijoitukset GIIPS-valtioiden lainoihin syyskuun lopun tilanteessa. Vahinkovakuutuksen sijoitukset on arvostettu markkinahintaan. Konsernitoimintojen sijoitukset on esitetty jaksotetun hankintamenon määräisinä.

Milj. e	Pankki-toiminta	Vahinko-vakuutus	Konserni-toiminnot	Yhteensä
Kreikka	0	20	0	20
Italia	0	30	0	30
Irlanti	0	5	41	46
Portugali	0	17	0	17
Espanja	0	16	0	16
Yhteensä	0	88	41	129

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

Milj. e	30.9. 2011	31.12. 2010
Ensisijaiset omat varat	1 589	1 692
Toissijaiset omat varat	0	111
Omat varat yhteensä	1 589	1 803
Riskipainotetut erät		
Luotto- ja vastapuoliriski	12 899	12 314
Markkinariski	605	467
Operatiivinen riski	913	739
Yhteensä	14 416	13 520
Vakavaraisuussuhde, %	11,0	13,3
Tier 1 -vakavaraisuus, %	11,0	12,5
Core Tier 1, %*)	10,2	10,5

*) Ensisijaiset omat varat yhteensä pl. pääomalainat ja pääomalinnoilla katettava toissijaisien omien varojen alijäämä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	30.9. 2011	31.12. 2010
Ryhmittymän omat varat	1 903	2 154
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä	1 347	1 259
Ryhmittymän vakavaraisuus	556	895
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde	1,41	1,71

Luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde oli 11,0 % ja ylitti lakisääteisen minimivaateen 8 %. Pohjola-konsernin Tier 1 -vakavaraisuustavoite yli suhdannesyklin on vähintään 9,5 %.

Ensisijaiset omat varat olivat 6 % pienemmät kuin vuoden vaihteessa, koska ensisijaisista omista varoista on vähennetty 159 miljoonan euron suuruinen Tier 2 -alijäämä.

Pohjola Pankki Oyj lunasti takaisin maaliskuussa 150 miljoonan euron ja syyskuussa 325 miljoonan dollarin (USD) alemmat Tier 2 -lainat. Pohjola Pankki Oyj laski liikkeeseen heinäkuussa 100 miljoonan Sveitsin frangin ja syyskuussa 100 miljoonan euron alemmat Tier 2 -lainat. Edellä mainitut neljä Lower Tier 2 -lainajärjestelyä laskivat nettomääräisesti Pohjola-konsernin vakavaraisuussuhdelukua 1,5 prosenttiyksikköä, Tier 1-vakavaraisuussuhdelukua 1,1 prosenttiyksikköä ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaista vakavaraisuutta 0,16:lla.

Riskipainotetut sitoumukset kasvoivat vuoden vaihteesta 7 % eli 896 miljoonaa euroa.

Pohjola-konserni kuuluu OP-Pohjola-ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan. Pohjola-konsernin osalta konsolidointimenetelmän mukaisesti laskettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde pieneni 1,41:een (1,71).

OP-Pohjola-ryhmä on 18.10.2011 saanut Finanssivalvonnalta luvan käyttää luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa sisäisten luokitusten menetelmää 31.12.2011 alkaen. Lupa koskee OP-Pohjola-ryhmän vähittäis-, yritys- ja luottolaitosvastuita. Aikaisemmin sisäisten luokitusten menetelmän käyttöön on ollut lupa Pohjolan yritys- ja yhteisövastuille. Sisäisten luokitusten menetelmän käyttöönotto tulee nostamaan OP-Pohjola-ryhmän Tier 1 -vakavaraisuutta arviolta 2,6 prosenttiyksikköä ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuussuhdelukua 0,3 prosenttiyksikköä. Luvan myötä Pohjolan luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde paranee arviolta 0,2 prosenttiyksikköä (pro forma).

Euroopan pankkivalvoja EBA julkaisi Euroopan laajuisen stressitestinsä tulokset heinäkuussa. OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuus ylitti viime vuoden tavoin selvästi stressitestin selviytymisrajaksi määritellyn tason. Ryhmän vakavaraisuus kestää hyvin stressitestissä käytetyn negatiivisen kehityksen skenaarion ja ylittää selvästi testissä asetetun vähimmäistason. Ryhmän parhaiden eli rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin sitoumuksiin (Core Tier 1) laski alimmillaan 11,5 %:iin, kun testissä käytetty vähimmäistavoitetaso oli 5 %. Pohjolan tiedot sisältyvät OP-Pohjola-ryhmän tulokseen.

Finanssikriisin seurauksena pankkien vakavaraisuussäännöksiä ollaan tiukentamassa. Muutoksilla pyritään mm. parantamaan omien varojen laatua, vähentämään pääomavaateen syklistyyttä ja pankkien velkaantuneisuutta sekä asettamaan määrällisiä rajoitteita likviditeettiriskille. Vuosien 2013–2019 aikana voimaan tuleviksi suunnitellut muutokset ovat vielä valmisteluvaiheessa, eikä niiden mahdollisia vaikutuksia kyetä yksiselitteisesti arvioimaan. Pohjolan näkökulmasta merkittävimmät muutokset uusissa säännöksissä liittyvät vakuutusyhtiöomistuvähennyksiin ja likviditeettiriskivaatimuksiin, joiden lopullinen käsittely ratkennee vasta kansallisessa lainsäädännössä.

Luottokelpoisuusluokitukset

Pohjola Pankki Oyj:n luottoluokituksissa ei ole tapahtunut muutoksia kuluneen vuoden aikana.

Moody's asetti 10.8.2011 Pohjolan pitkäaikaisen varainhankinnan luokituksen Aa2 ja Pohjola Vakuutuksen vakavaraisuusluokituksen (IFSR) A2 tarkkailuun mahdollista laskua varten.

Fitch asetti 13.10.2011 osana laajempaa globaalin ja eurooppalaisen pankkisektorin tarkastelua myös OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjola Pankki Oyj:n luottoluokitukset tarkkailuun luokituksen mahdollista laskua varten. Tarkkailuun on asetettu OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjolan pitkäaikaiselle varainhankinnalle annettu luottoluokitus AA- ja lyhytaikaisen varainhankinnan luottoluokitus F1+. Fitchin luottoluokitusten uudelleenarvio koskee useita suuria

kansainvälisiä ja suhteellisen korkean luottokelpoisuuden omaavia eurooppalaisia pankkeja.

S&P:n antamissa luottoluokituksissa ei ole tapahtunut muutoksia ja näkymät ovat vakaat.

Luokituslaitos	Lyhyt varainhankinta	Näkymä	Pitkä varainhankinta	Näkymä
S&P	A-1+	Vakaa	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Negatiivinen	Aa2*	Negatiivinen
Fitch	F1+*	Vakaa	AA-*	Negatiivinen

* luottoluokitus asetettu tarkkailuun mahdollista laskua varten

Liiketoimintasegmenttien tulos ja riskiasema

Pankkitoiminta

- Pankkitoiminnan tammi–syyskuun tulos ennen veroja oli 135 miljoonaa euroa (93). Saamisten arvonalentumiset pienensivät 53 miljoonaa euroa ja olivat 36 miljoonaa euroa.
- Luottokanta kasvoi vuodenvaihteesta 8 prosenttia ja edellisen vuoden syyskuun lopusta runsaat 8 prosenttia.
- Kolmannella vuosineljänneksellä Yrityspankin tulos kaksinkertaistui 42 miljoonaan euroon (20), mutta Markets-liiketoiminta-alueen tulos pieneni 19 miljoonaa euroa suhteessa vertailukauteen. Baltian pankkitoiminnan tulos oli 0 (-4).
- Operatiivinen kulut/tuotot-suhde oli 37 prosenttia (34) eli 40 prosentin strategista tavoitetta parempi.

Pankkitoiminnan tulos ja avainluvut

Milj. e	1-9/ 2011	1-9/ 2010	Muutos %	7-9/ 2011	7-9/ 2010	Muutos %	2010
Korkokate							
Yrityspankki ja Baltia	130	128	2	43	43	0	172
Markets	46	13	250	16	3	421	27
Yhteensä	176	141	25	59	46	27	199
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	74	69	7	24	21	15	93
Kaupankäynnin nettotuotot	1	45	-97	-16	21	-175	47
Muut tuotot	21	22	-6	6	8	307	29
Tuotot yhteensä	272	277	-2	74	97	-24	368
Kulut							
Henkilöstökulut	42	39	8	12	12	-4	54
IT-kulut	20	17	13	6	5	14	24
Poistot	16	19	-16	5	6	-18	25
Muut kulut	23	20	15	7	7	-2	27
Kulut yhteensä	101	95	6	30	31	-4	130
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	171	182	-6	43	65	-34	238
Saamisten arvonalentumiset	36	89	-59	1	28	-98	105
Tulos ennen veroja	135	93	46	43	38	13	133
Tulos ennen veroja käyvin arvo	126	92	37	34	38	13	133
Luottokanta, mrd. e	12,3	11,3	8				11,4
Takauskanta, mrd. e	2,5	2,6	-5				2,6
Yritysluottojen keskimarginaali, %	1,32	1,38					1,36
Ongelmasaamiset luotto- ja takauksista, %	0,31	0,21					0,22
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauksista, %	0,24	0,64					0,75
Operatiivinen kulut/tuotot -suhde, %	37	34		41	33		35
Henkilömäärä	734	654	12				657

Tulos tammi–syyskuu

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 135 miljoonaa euroa (93). Tuloksen paraneminen perustui arvonalentumisten 53 miljoonan euron pienemiseen. Niitä kirjattiin nettomääräisesti 36 miljoonaa euroa.

Luottokanta kasvoi vuodenvaihteesta 0,9 miljardia euroa eli 8 % ja oli 12,3 miljardia euroa. Yritysluottokannan markkinaosuus nousi ensi kertaa yli 20 prosentin. Takauskanta aleni vuodenvaihteesta 0,1 miljardia euroa ja oli 2,5 miljardia euroa. Sitovien nostamattomien

luottolimiittien määrä laski vajaat 0,1 miljardia euroa 2,8 miljardiin.

Yritysluottokannan keskimarginaali oli syyskuun lopussa 1,32 % eli 4 korkopistettä alempi kuin vuodenvaihteessa. Yritysluottokannan keskimarginaali laski vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, mutta on sen jälkeen pysynyt vakaana. Kannan kasvun ansiosta yrityspankkitoiminnan korkokate kasvoi kuitenkin 2 % vertailukautta suuremmista rahoituskustannuksista huolimatta.

Palkkiotuotot olivat 7 % suuremmat kuin vertailukaudella. Palkkiotuotot luotonannosta ja takauksista olivat yhteensä 1 miljoonaa euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna. Nettopalkkiotuotot arvopaperinvälityksestä kasvoivat runsaat 2 miljoonaa euroa.

Tulos ennen veroja, milj. e	1-9/2011	1-9/2010	Muutos %
Yrityspankki	97	50	94
Markets	38	46	-17
Baltian pankkitoiminta	0	-4	
Yhteensä	135	93	46

Yrityspankin tuloksen paraneminen johtui arvonalentumisten pienenemisestä. Korkokatetta ja palkkiotuottoja kasvattivat erityisesti syndikoidut luottojärjestelyt, joissa Yrityspankin asema on edelleen vahvistunut. Palkkiotuotot syndikoiduista luotoista olivat vertailukautta suuremmat.

Markets-liiketoiminta-alueen tammi–syyskuun tulos pieneni 8 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Asiakastuotot pysyivät samalla tasolla kuin vertailukaudella, mutta trading-toiminnan tuotot heikkenivät haasteellisen markkinatilanteen seurauksena.

Baltian pankkitoiminta kehittyi myönteisesti. Tulos parani 4 miljoonaa euroa ja oli nollassa. Luottokanta kaksinkertaistui viime vuoden lopusta 0,2 miljardiin euroon.

Tulos heinä–syyskuu

Kolmannen vuosineljänneksen tulos oli 43 miljoonaa euroa eli 5 miljoonaa euroa suurempi kuin vertailukaudella. Tuloksen paraneminen perustui erityisesti arvonalentumisten vähenemiseen 27 miljoonalla eurolla.

Luottokanta kasvoi kolmannella neljänneksellä 3 % 12,3 miljardiin euroon, mikä kompensoi rahoituskustannusten kasvun vaikutusta korkokatteeseen.

Markkinoiden epävakaus heikensi kaupankäynnin nettotuottoja. Asiakastuottojen määrä säilyi vertailukauden tasolla.

Tulos ennen veroja, milj. e	7-9/2011	7-9/2010	Muutos %
Yrityspankki	42	20	110
Markets	0	19	-98
Baltian pankkitoiminta	0	-1	
Yhteensä	43	38	13

Pankkitoiminnan riskiasema

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Pankkitoiminnan kokonaisvastuut laskivat tammi–syyskuussa 0,3 miljardia euroa 21,5 miljardiin euroon. Pankkitoiminnan kokonaisvastuiden laskuun vaikutti merkittävästi toisen vuosineljänneksen aikana käyttöön otettu johdannaissopimusten nettoutus, jonka vastuuta pienentävä vaikutus oli 2,5 miljardia euroa. Tämä muutos

näkyi erityisesti investointitason vastuiden määrässä. Vertailukelpoinen kokonaisvastuiden kasvu vuodenvaihteesta oli 2,2 miljardia euroa. Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli rating-luokkien 1–5 osuus kokonaisvastuista, pois lukien kotitaloudet, pysyi hyvällä tasolla ja oli 65 % (67). Luokkien 11–12 osuus oli 1,4 % (1,7) ja luokittelemattomia vastuuta oli 1,0 % (1,0).

Pankkitoiminnan kokonaisvastuista yritysasiakkaiden (ml. asuntoyhteisöt) vastuut muodostivat 80 % (76). Yritysasiakkaiden vastuista investointitasolle luokiteltujen vastuiden osuus oli 61 % (61) ja kahden heikoimman rating-luokan vastuut olivat 289 miljoonaa euroa (360), eli 1,7 % (2,2).

Suuriin asiakasriskeihin liittyvien yritysvastuiden määrä kasvoi kolmannen vuosineljänneksen aikana 4,3 miljardiin euroon (3,4). Konsernin omat varat suurten asiakasriskien laskemiseksi olivat 1 673 miljoonaa euroa (1 925). Yritysasiakkaiden vastuiden toimialakohtainen jakauma säilyi hyvin hajautuneena. Merkittävimmät toimialat olivat asuntojen vuokraus ja hallinta 10,5 % (11,5), kone- ja laitteollisuus 9,5 % (9,5) ja muiden kiinteistöjen hallinta 9,2 % (8,5 %). Asuntojen vuokraus ja hallinta -toimialan vastuista 51 % ja muiden kiinteistöjen hallinta -toimialan vastuista 20 % on julkisyhteisöjen takaamia vastuuta.

Pankkitoiminnassa nettoluottotappioiden ja arvonalentumisten määrä oli tammi–syyskuussa 36 miljoonaa euroa (89) eli 0,24 % (0,64) luotto- ja takaukskannasta. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 46 miljoonaa euroa (41) ja arvonalentumisia 57 miljoonaa euroa (98). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 67 miljoonaa euroa (50).

Baltian liiketoiminnan vastuut olivat syyskuun lopussa 0,3 miljardia euroa (0,1), joka on 2,1 % (0,9) luotto- ja takaukskannasta. Baltian liiketoiminnan nettoluottotappiot ja arvonalentumiset olivat tammi–syyskuussa -1 miljoonaa euroa (1).

Pankkitoiminnan korkoriski oli tammi–syyskuun aikana keskimäärin 8,2 miljoonaa euroa (4,3) käytettävällä 1 %-yksikön koron muutoksen mittarilla mitattuna.

Vahinkovakuutustoiminta

- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 71 miljoonaa euroa (84). Kolmannella vuosineljänneksellä sijoitustuotot jäivät vaikean markkinatilanteen seurauksena 43 miljoonaa euroa vertailukautta pienemmiksi.
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 7 prosenttia (2).
- Vakuutustekninen kannattavuus oli hyvä. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,4 prosenttia (88,6).
- Etuasiakastalouksia oli syyskuun lopussa yli 500 000. OP-Bonuksia käytettiin yli miljoonaan vakuutuslaskuun.
- Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli -1,8 prosenttia (5,2).

Vahinkovakuutuksen tulos ja avainluvut

Milj. e	1-9/ 2011	1-9/ 2010	Muutos %	7-9/ 2011	7-9/ 2010	Muutos %	2010
Vakuutusmaksutuotot	773	723	7	266	250	7	964
Korvauskulut	-532	-486	9	-176	-157	12	-694
Liikekulut	-159	-154	3	-50	-50	1	-205
Aineettomien poisto-oikaisu	-16	-25	-35	-5	-12	-57	-31
Vakuutustekninen kate	66	58	14	34	30	12	33
Sijoitustuotot ja -kulut	42	65	-35	-20	23	-186	87
Muut tuotot ja kulut	-37	-38	-2	-12	-11	1	-37
Tulos ennen veroja	71	84	-16	3	42	-94	83
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	-21	164		-59	94		139
Yhdistetty kulusuhde, %	91,5	92,0		87,2	87,8		96,6
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	89,4	88,6		85,2	82,8		89,7
Operatiivinen liikekulusuhde, %	20,6	21,3		18,9	20,0		21,3
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	-1,8	5,2		-2,8	2,6		5,1
Vastuunkantokyky, %	81	99					86
Henkilömäärä	2 297	2 059	12				2 090

Tulos tammi–syyskuu

Vakuutustoiminta

Vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui vahvana ja vakuutustekninen kannattavuus oli hyvä. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat yhteensä 7 % (2). Operatiivinen vakuutustekninen kate oli 82 miljoonaa euroa (83) ja operatiivinen yhdistetty kulusuhde 89,4 % (88,6). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Vakuutusmaksutuotot, milj. e	1-9/ 2011	1-9/ 2010	Muutos %
Henkilöasiakkaat	383	355	8
Yritysasiakkaat	353	331	7
Baltia	37	37	-1
Yhteensä	773	723	7

Henkilöasiakkaiden vakuutusmaksutuotot kasvoivat 8 %. Markkina-asema vahvistui edelleen. Pohjola nousi markkinajohtajaksi henkilöasiakkaiden ajoneuvojen vakuuttajana. Etuasiakastalouksien määrä kasvoi 27 143 taloudella (29 937).

Etuasiakastalouksia oli syyskuun lopussa 507 748, joista jo 65 % on myös keskittänyt pankkiasiointinsa OP-Pohjola-ryhmään. Ryhmän osuuspankkien ja Helsingin OP Pankin asiakkaat voivat käyttää pankkiasioinnista kertyviä bonuksia myös Pohjolan vahinkovakuutusten maksamiseen. Viime

vuoden joulukuun alusta alkaen bonuksia on kertynyt myös kodin, perheen ja ajoneuvojen vakuutusmaksuista. Tammi–syyskuussa OP-bonuksia on käytetty 1 030 000 vakuutuslaskuun, joista 148 000 laskua on maksettu kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 47 miljoonaa euroa.

Verohallinto on uudistamassa bonuskäytäntöihin liittyvää ohjeistusta loppuvuoden aikana. OP-Pohjola-ryhmä on verotuskäytännön muutosten seurauksena muuttanut bonusjärjestelmäänsä siten, että asiakkaalla ei ole 31.10.2011 alkaen mahdollisuutta nostaa käyttämättömiä bonuksia rahana eikä ensi vuoden alusta alkaen enää mahdollisuutta valita mihin kohteeseen bonuksia käytetään.

Yritysasiakkaissa vakuutusmaksutuotot kääntyivät 7 % kasvuun. Kasvu oli voimakkain pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Baltiassa vakuutusmaksutuotot jäivät vertailukauden tasolle.

Korvauskulut kasvoivat tammi–syyskuussa 9 %. Vakuutuskannan kasvu ja erityisesti henkilöasiakkaiden omaisuusvahinkojen määrän lisääntyminen kasvattivat korvauskuluja. Ilmoitettujen vahinkojen määrä kasvoi yhteensä 8 %. Suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukauden tasolla. Tammi–syyskuussa kirjattiin 174 uutta (184) suurta tai keskisuurta vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 76 miljoonaa euroa (76). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,1 miljoonan euron ja eläkevastuissa yli 0,5 miljoonan euron vahingot.

Operatiivinen vahinkosuhte oli 68,8 % (67,2). Riskisuhte ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 62,8 % (61,4).

Operatiivinen liikekulusuhde oli 20,6 % (21,3). Liikekulujen kasvu oli maltillinen 3 %. Henkilöresursseja on lisätty niin myyntiin kuin korvauspalveluunkin kasvavan asiakaskunnan palvelun parantamiseksi. Myös Pohjola Vakuutuksen hyvinvointiliiketoiminnan resursseja on alkuvuonna vahvistettu noin 40 työhyvinvoinnin ammattilaisella, joista suurin osa tuli Excenta-yrityskaupan myötä. Operatiivinen toimintakulusuhde sisältäen myös korvausten välilliset hoitokulut oli 26,6 % (27,2).

Operatiivinen vakuutustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)	1-9/2011		1-9/2010	
	Kate milj.e	CR %	Kate milj.e	CR %
Henkilöasiakkaat	57,8	84,9	61,6	82,7
Yritysassiakkaat	27,0	92,4	21,7	93,4
Baltia	-2,8	107,6	-0,6	101,6
Yhteensä	82,0	89,4	82,7	88,6

Henkilöasiakkaiden kannattavuus säilyi hyvänä korvauskulujen kasvusta huolimatta. Yritysassiakkaiden operatiivinen vakuutustekninen kate parani suotuisan vahinkokehityksen seurauksena. Baltiassa poikkeukselliset sääolot lisäsivät vahinkojen määrää ja heikensivät katetta.

Sijoitustoiminta

Sijoitusmarkkinoiden epävarmuus heijastui sijoitustoiminnan tulokseen. Sijoitusten tuotto käyvin arvo oli -1,8 % (5,2). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 42 miljoonaa euroa (65). Käyvän arvon rahastosta tulokseen kirjattiin arvonalennuksia 21 miljoonaa euroa (29), joista 16 miljoonaa euroa liittyi Kreikan valtionlainoihin. Sijoitusten tuotot käyvin arvo oli -50 miljoonaa euroa (145).

Sijoituskannan jakauma, %	30.9. 2011	30.6. 2011	31.12. 2010
Joukkolainat ja korkorahastot	71	68	71
Vaihtoehtoiset sijoitukset	5	7	7
Osakkeet	9	11	12
Pääomasijoitukset	3	3	2
Kiinteistöt	8	8	7
Rahamarkkinat	4	3	1
Yhteensä	100	100	100

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli syyskuun lopussa 2 853 miljoonaa euroa (2 924). Korkosalkun luottoluokitusjakauma oli hyvä, investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 90 % (91) ja 76 % sijoituksista oli vähintään A- luokitetuissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 5,0 vuotta (5,3) ja duraatio 4,0 vuotta (4,1).

Tulos heinä–syyskuu

Vakuutustoiminta

Vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui vahvana. Vakuutustekninen kannattavuus säilyi hyvänä korvauskulujen kasvusta huolimatta. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat yhteensä 7 % (4). Operatiivinen vakuutustekninen kate oli 39 miljoonaa euroa (43) ja operatiivinen yhdistetty kulusuhde 85,2 % (82,8).

Vakuutusmaksutuotot, milj. e	7–9/ 2011	7–9/ 2010	Muutos %
Henkilöasiakkaat	135	125	8
Yritysassiakkaat	119	111	6
Baltia	12	13	-7
Yhteensä	266	250	7

Henkilöasiakkaissa ja yritysassiakkaissa vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui alkuvuoden tasolla. Etuasiakastalouksien määrä kasvoi 8 051 taloudella (12 070). Baltiassa vakuutusmaksutuottojen taso jäi vertailukaudesta.

Korvauskulut kasvoivat heinä–syyskuussa 12 %. Korvauskulujen kasvu oli voimakkain henkilöasiakkaissa. Heinä–syyskuussa kirjattiin 60 uutta (55) suurta tai keskisuurta vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 23 miljoonaa euroa (25). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,1 miljoonan euron ja eläkevastuissa yli 0,5 miljoonan euron vahingot. Operatiivinen vahinkosuhte heikkeni 66,3 %:iin (62,8). Riskisuhte ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 60,6 % (57,5).

Operatiivinen liikekulusuhde oli 18,9 % (20,0). Liikekulut olivat 50 miljoonaa euroa (50). Operatiivinen toimintakulusuhde sisältäen myös korvausten välilliset hoitokulut oli 25,4 % (24,5).

Operatiivinen vakuutustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)	7-9/2011		7-9/2010	
	Kate milj.e	CR %	Kate milj.e	CR %
Henkilöasiakkaat	27,0	80,0	30,9	75,4
Yritysassiakkaat	13,9	88,3	14,8	86,7
Baltia	-1,6	113,2	-2,8	121,9
Yhteensä	39,4	85,2	42,8	82,8

Henkilö- ja yritysassiakkaissa kannattavuus säilyi hyvänä korvauskulujen kasvusta huolimatta. Yritysassiakkaiden kannattavuus kehittyi hyvin tuottojen kasvun jatkuessa vahvana. Baltiassa epäsuotuisa vahinkokehitys jatkui.

Sijoitustoiminta

Euroopan velkakriisi ja sijoitusmarkkinoiden epävarmuus heikensivät sijoitustoiminnan tulosta. Sijoitusten tuotto käyvin arvo oli -2,8 % (2,6). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat -20 miljoonaa euroa (23). Tulokseen kirjattiin Kreikan valtionlainoista arvonalennuksia 16 miljoonaa euroa. Tulosta heikensivät lisäksi myös toteutuneet myyntitappiot. Sijoitusten tuotot käyvin arvo oli -82 miljoonaa euroa (75).

Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

Vahinkovakuutustoiminnan keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit sekä vastuvelan katteena olevien sijoitussalkkujen markkinariskit.

Vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma oli syyskuun lopussa 823 miljoonaa euroa (832).

Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuottoihin (vastuunkantokyky) oli 81 % (86). Tasoitusmäärä nousi 441 miljoonaan euroon (424).

Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokitukset ovat ennallaan: Moody's tasolla A2 (näkö: negatiivinen) ja Standard & Poor's tasolla A+ (näkö: vakaa).

Sijoitusriskiä on pienennetty hieman.

Varainhoito

- Varainhoidon tulos ennen veroja kasvoi 11 prosenttia ja oli 19,5 miljoonaa euroa (17,6).
- Hallinnoitavat asiakasvarat olivat 31,5 miljardia euroa (35,0).
- Operatiivinen kulut/tuotot-suhde oli 49 prosenttia (52).

Varainhoidon tulos ja avainluvut

Milj. e	1-9/ 2011	1-9/ 2010	Muutos %	7-9/ 2011	7-9/ 2010	Muutos %	2010
Nettopalkkiotuotot	37	39	-7	11	12	-7	58
Muut tuotot	3	2	71	1	1	75	9
Tuotot yhteensä	40	41	-3	12	13	-3	67
Henkilöstökulut	13	14	-8	4	4	-4	21
Muut kulut	10	10	-4	3	3	-3	15
Kulut yhteensä	22	24	-7	7	7	-3	35
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	2			1			0
Tulos ennen veroja	19	18	11	6	6	6	31
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	19	18	11	6	6	6	31
Hallinnoitavat asiakasvarat mrd. e	31,5	35,2	-11	31,5	35,2	-11	35,0
Operatiivinen kulut/tuotot -suhde, %	49	52		49	51		53
Henkilömäärä	153	168	-9				144

Tulos tammi-syyskuu

Varainhoidon tammi-syyskuun tulos kasvoi 11 % ja oli 19,5 miljoonaa euroa (17,6). Operatiivinen kulut/tuotot-suhde oli 49 % (52). Tulokseen sisältyi tuottooperusteisia palkkioita 0,8 miljoonaa euroa (0,3). Vertailukauden tulokseen sisältyy joulukuussa 2010 myytyjen yhtiöiden, Pohjola Capital Partners Oy:n ja Pohjola Private Equity Funds Oy:n, tuotot ja kulut. Myytyjen yhtiöiden tulos kasvatti vertailuvuoden tulosta ennen veroja 2,3 miljoonaa euroa. Jatkuvien liiketoimintojen osalta sekä tuotot että kulut kasvoivat. Tulos sisältää 1,7 miljoonan euron osuuden joulukuussa hankitun osakkuusyhtiön Access Capital Partners Group SA:n nettotuloksesta.

Hallinnoitavat asiakasvarat laskivat 3,5 miljardia euroa vuoden vaihteen tilanteesta. Osakemarkkinoiden voimakas lasku johti hallinnoitavien varojen laskuun.

Tulos heinä-syyskuu

Varainhoidon tulos ennen veroja oli 6,0 miljoonaa euroa (5,6). Tulos parani 6 % viime vuoden vastaavasta ajankohdasta. Operatiivinen kulut/tuotot-suhde parani 49 %:iin (51). Vertailukauden tulokseen sisältyy joulukuussa myytyjen yhtiöiden tulosta 0,7 miljoonaa euroa. Tulokseen sisältyy Access Capital Partners Group SA:n tulosta 0,5 miljoonaa euroa.

Hallinnoitavat asiakasvarat, mrd. e	30.9. 2011	30.6. 2011	31.12. 2010
Instituutioasiakkaat	18,7	19,0	19,5
OP-rahastot	10,1	11,6	12,0
Private	2,7	3,3	3,4
Yhteensä	31,5	33,9	35,0

Hallinnoitavien asiakasvarojen jakauma, %	30.9. 2011	30.6. 2011	31.12. 2010
Rahamarkkinasijoitukset	18	14	14
Joukkovelkakirjalainat	39	38	39
Osakkeet	24	28	29
Muut	20	19	18
Yhteensä	100	100	100

Konsernitoiminnot

- Tulos ennen veroja oli 20 miljoonaa euroa (48). Tulosta heikensivät korkokatteen sekä saamistodistusten myyntivoittojen pieneneminen.
- Tulos ennen veroja käyvin arvoihin heikkeni 58 miljoonaa euroa vertailukaudesta.
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvällä tasolla.

Konsernitoimintojen tulos ja avainluvut

Milj. e	1-9/ 2011	1-9/ 2010	Muutos %	7-9/ 2011	7-9/ 2010	Muutos %	2010
Korkokate	27	51	-48	5	17	-70	64
Kaupankäynnin nettotuotot	-5	-9	-45	-5	0		-9
Sijoitustoiminnan nettotuotot	16	21	-25	3	6	-45	31
Muut tuotot	8	9	-14	2	2	20	12
Tuotot yhteensä	45	72	-37	6	25	-75	98
Henkilöstökulut	9	10	-11	2	4	-35	15
Muut kulut	13	15	-14	4	5	-21	23
Kulut yhteensä	22	25	-13	7	8	-15	38
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	23	47	-51	-1	17		60
Saamisten arvonalentumiset	3	-1		4	-1		-1
Tulos ennen veroja	20	48	-59	-4	18		61
Tulos ennen veroja käyvin arvoihin	-59	-1		-82	28		-12
Likviditeettireservisialku, mrd. e	12,8	9,7	31				9,5
Saamiset ja velat OP-Pohjola-ryhmän yhteisöille nettoasema, mrd. e	1,6	3,7	-57				3,4
Keskuspankkitoiminnan tulos, milj.e	10	9	9	3	2	43	12
Henkilömäärä	126	121	4				126

Tulos tammi-syyskuu

Tulos ennen veroja pieneni 28 miljoonaa euroa vertailukaudesta 20 miljoonaan euroon. Korkokatteen pieneneminen johtui rahoituskustannusten noususta. Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyi 7 miljoonaa euroa saamistodistusten myyntivoittoja (22). Osinkotuottoja tulokseen sisältyy 10 miljoonaa euroa (3). Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kirjatusta osakkeista ja osuuksista kirjattiin arvonalentumisia yhteensä 1 miljoonaa euroa (4). Joukkovelkakirjalainoista kirjattujen arvonalentumisten määrä oli 3 miljoonaa euroa (-1) eli 4 miljoonaa euroa vertailukautta suurempi.

Pohjolan rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvänä poikkeuksellisesta markkinatilanteesta huolimatta. Tammi-syyskuun aikana pitkäaikaista varainhankintaa lisättiin laskemalla kansainvälisillä pääomamarkkinoilla liikkeeseen yksi 500 miljoonan euron senioremissio, jonka maturiteetti on viisi vuotta. Tämän lisäksi OP-Asuntoluottopankki laski liikkeeseen kaksi 1 miljardin euron kiinteistövakuudellista joukkovelkakirjalainaa juoksuajaltaan viisi ja seitsemän vuotta. Erityisesti kolmannella vuosineljänneksellä pankkien pitkän varainhankinnan hintataso on yleisen markkinatilanteen seurauksena noussut, mutta vahvan likviditeettiaseman johdosta Pohjolla ei katsauskauden loppupuolella ollut tarvetta uusille pitkäaikaisille liikkeeseenlaskuille.

Tukkuvarainhankinnan keskimarginaali oli syyskuun lopussa 31 korkopistettä (22). Varainhankinnan keskimääräiset kustannukset nousevat, kun erääntyvää pitkäaikaista rahoitusta uusitaan aiempaa korkeammalla marginaalitasolla.

Tulos käyvin arvoihin oli 59 miljoonaa euroa negatiivinen eli 58 miljoonaa euroa pienempi kuin vertailukaudella.

Tulos heinä-syyskuu

Kolmannen vuosineljänneksen tulos oli 4 miljoonaa euroa negatiivinen eli 22 miljoonaa euroa pienempi kuin vertailukaudella. Tulosta pienensivät rahoituskustannusten nousu, saamistodistusten myyntivoittojen pieneneminen sekä joukkovelkakirjalainoista kirjattujen saamistodistusten arvonalentumisten kasvu.

Tulos käyvin arvoihin oli 110 miljoonaa euroa vertailukautta pienempi. Epävarmuus euroalueen taloudellisesta kehityksestä on kasvattanut luottoriskimarginaaleja, mikä heikensi käyvän arvon rahastoa.

Konsernitoimintojen riskiasema

Konsernitoimintojen keskeiset riskit ovat likviditeettireservisalkun arvonmuutosriskit sekä likviditeettiriskit.

Konsernitoimintojen vastuut olivat yhteensä 20,1 miljardia euroa (18,1) ja ne muodostuivat OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiuden turvaamiseksi pidettävästä likviditeettireservisalkusta sekä saamisista osuuspankeilta. Likviditeettireservisalkun määrä oli 12,8 miljardia euroa (9,5). Varat on sijoitettu lähinnä hyvän luottoluokituksen omaaviin valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemiin saamistodistuksiin sekä arvopaperistettuihin saamiin.

Konsernitoimintojen korkoriski oli tammi–syyskuun aikana keskimäärin 12,7 miljoonaa euroa (9,9) käytettävällä 1 %-yksikön koronmuutoksen mittarilla mitattuna.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Pohjolan NASDAQ OMX Helsingissä noteerattavien A-osakkeiden ja noteeraamattomien K-osakkeiden kokonaismäärissä ei ole tapahtunut alkuvuoden aikana muutoksia.

Osakkeiden lukumäärät

Osakesarja 30.9.2011	Osakkeiden lukumäärä	Osuus kaikista osakkeista	Osuus äänistä
Pohjola A (POH1S)	251 169 770	78,60 %	42,35 %
Pohjola K (POHKS)	68 381 645	21,40 %	57,65 %
Yhteensä	319 551 415	100,00 %	100,00 %

Pohjolan A-osakkeen kurssi 30.9.2011 oli 7,94 euroa (8,97). Vuoden 2011 tammi–syyskuussa kurssi on ollut korkeimmillaan 10,28 euroa (11.4.2011) ja alimmillaan 6,96 euroa (12.9.2011).

Pohjolan markkina-arvo oli syyskuun lopussa 2 536 miljoonaa euroa (2 866). Markkina-arvon laskennassa K-osakkeet on arvostettu A-osakkeen kurssilla.

A-osakkeiden euromääräinen osakevaihto tammi–syyskuussa 2011 oli 1 216 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 1 028 miljoonaa euroa. Kappalemääräinen osakevaihto tammi–syyskuussa 2011 oli 135 miljoonaa osaketta (123).

Osakkeenomistajien lukumäärä

	30.9.2011	31.12.2010	Muutos (kpl)
A-sarja	34 082	34 903	-821
K-sarja	114	119	-5
Yhteensä*	34 088	34 910	-822

*A- ja K-osakkeenomistajien yhteenlaskettu lukumäärä poikkeaa A- ja K-osakkeenomistajien yhteenlasketusta kokonaismäärästä, koska osa K-osakkeiden omistajista omistaa myös A-osakkeita.

Pohjolan osakkeenomistajien lukumäärä 30.9.2011 oli 34 088 osakkeenomistajaa. Osakkeenomistajista 95 % oli yksityishenkilöitä. Hallintarekisteröityjen osakkeiden lukumäärä 30.9.2011 oli 51,8 miljoonaa osaketta ja se kasvoi tammi-syyskuussa 1,3 miljoonalla osakkeella vuodenvaihteeseen nähden. Hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus A-osakkeista 30.9.2011 oli 20,6 % (20,1).

Suurimmat yksittäiset osakkeenomistajat

30.9.2011	Osuus kaikista osakkeista	Osuus A- osakkeista	Osuus äänistä
1. OP-Pohjola osk	37,24 %	23,23 %	60,96 %
2. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	10,00 %	12,72 %	5,39 %
3. Oulun Osuuspankki	1,37 %	1,11 %	1,81 %
4. OP-Eläkekassa	1,08 %	1,38 %	0,58 %
5. OP-Eläkesäätiö	0,73 %	0,93 %	0,39 %
6. Valtion Eläkerahasto	0,63 %	0,80 %	0,34 %
7. Turun Seudun Osuuspankki	0,57 %	0,72 %	0,33 %
8. Keskinäinen Työeläkevakuutus- yhtiö Varma	0,55 %	0,71 %	0,30 %
9. Tampereen Seudun Osuuspankki	0,51 %	0,61 %	0,34 %
10. Suur-Savon Osuuspankki	0,47 %	0,53 %	0,36 %
Hallintarekisteröidyt osakkeet yhteensä	16,20 %	20,61 %	8,73 %
Muut	30,65 %	36,65 %	20,47 %
Yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Osakkeiden markkinapaikat

Tammi–syyskuussa 2011 Pohjolan A-osakkeiden euromääräisestä kaupankäynnistä 80,6 % tehtiin NASDAQ OMX:ssä. Kuluneen vuoden aikana noin viidesosa kaupankäynnistä on siirtynyt monenkeskisille markkinapaikoille (MTF, multilateral trading facility).

Markkinapaikka	Osuus euromääräisestä kaupankäynnistä, %
NASDAQ OMX	80,60 %
Chi-X	10,43 %
BATS	4,96 %
Turquoise	3,52 %
Burgundy	0,41 %
EuroNext Arca	0,08 %

Lähde: NASDAQ OMX Helsinki

Hallinointi

Pohjola Pankki Oyj:n hallitus nimitti KTM Tarja Ollilaisen Pohjola-konsernin uudeksi henkilöstöjohtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi. Ollilainen aloittaa tehtävässään 1.1.2012. Hän raportoi konsernin toimitusjohtajalle Mikael Silvennoiselle.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Fitch arvioi uudelleen useiden globaalien ja eurooppalaisten pankkien luottokelpoisuutta, myös Pohjolan

Luottoluokittaja Fitch asetti 13.10.2011 osana laajempaa globaalin ja eurooppalaisen pankkisektorin tarkastelua myös OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjola Pankki Oyj:n luottoluokitukset tarkkailuun luokituksen mahdollista laskua varten. Tarkkailuun on asetettu OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjolan pitkäaikaiselle varainhankinnalle annettu luottoluokitus AA- ja lyhytaikaisen varainhankinnan luottoluokitus F1+. Fitchin luottoluokitusten uudelleenarvio koskee useita suuria kansainvälisiä ja suhteellisen korkean luottokelpoisuuden omaavia eurooppalaisia pankeja.

OP-Pohjola-ryhmä ottaa käyttöön sisäisten luokitusten menetelmän vakavaraisuusvaateen laskennassa

OP-Pohjola-ryhmä on 18.10.2011 saanut Finanssivalvonnalta luvan käyttää luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa sisäisten luokitusten menetelmää 31.12.2011 alkaen. Lupa koskee OP-Pohjola-ryhmän vähittäis-, yritys- ja luottolaitosvastuita. Aikaisemmin sisäisten luokitusten menetelmän käyttöön on ollut lupa Pohjolan yritys- ja yhteisövastuille. Sisäisten luokitusten menetelmän käyttöönotto tulee nostamaan OP-Pohjola-ryhmän Tier 1 -vakavaraisuutta arviolta 2,6 prosenttiyksikköä ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuussuhdelukua 0,3 prosenttiyksikköä. Luvan myötä Pohjolan luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde paranee arviolta 0,2 prosenttiyksikköä (pro forma).

OP-Pohjola-ryhmän vahva vakavaraisuus ylittää selvästi eurooppalaisilta pankeilta edellytetyn tason

Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on laatinut uuden arvion eurooppalaisten pankkien pääomatarpeesta. Uudessa arviossa ydinvakavaraisuuden (Core Tier 1) vähimmäistavoitetaso on nostettu 5 prosentista 9 prosenttiin. Lisäksi EBA on edellyttänyt, että vakavaraisuuden laskennassa huomioidaan täysimääräisesti eurooppalaisten valtioiden velkakirjojen markkina-arvojen muutos. OP-Pohjola-ryhmä ylitti selkeästi tämän testin tiukennetutkin vaatimukset, koska ryhmän vakavaraisuus on vahva ja valtiolainoihin liittyvät riskit pienet. EBAn testissä käyttämällä kesäkuun lopun tiedoilla laskettu ryhmän Core Tier1 vakavaraisuus oli tuolloin 11,5 prosenttia. Pohjolan tiedot sisältyvät OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuusarvioon.

Eliniän odote vastuuvelan laskennassa

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja Liikennevakuutuskeskuksen yhteisessä aktuaariprojektissa käynnistettiin keväällä 2010 kansallinen selvitys siitä, onko liikennevakuutuksessa ja lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa suomalaisten vakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämä kuolevuusmalli ajantasainen. Selvityksen alustavien tulosten perusteella Pohjolan vastuuvelkaa kasvatettiin 35 miljoonalla eurolla jo vuonna 2010. Selvityksen toinen vaihe ja projektin loppuraportti on käynnistetty marraskuun alussa ja sen tulosten perusteella eliniän odotteet ovat Suomessa kasvaneet ja vakuutusyhtiöiden yleisesti käyttämää kuolevuusmallia on päivitetty. Tästä johtuen Pohjola kirjaa viimeisen vuosineljänneksen tulokseen kertaluonteisen vastuuvelan lisäyksen, jonka määrä selviää loppuvuoden aikana.

Loppuvuoden näkymät

Luottojen kysyntää ylläpitää ensisijassa yritysten varautuminen tulevaisuuteen. Vallitsevan markkinatilanteen johdosta kilpailutilanne on jonkin verran helpottunut ja yritysluottokannan keskimarginaalilla on edellytykset kääntyä nousuun. Vuoden 2011 arvonalennusten määrän odotetaan jäävän edellisvuotta pienemmiksi. Pankkitoiminnan vuoden 2011 tuloskehityksen suurimmat epävarmuustekijät liittyvät luottosalkun tulevien arvonalennusten määrään.

Vakuutusmaksutuottojen kasvun arvioidaan olevan edelleen henkilöasiakkuuksien osalta markkinoita nopeampaa. Yritysvakuutusten maksutuotot ovat kääntyneet nousuun. Vahinkovakuutuksen operatiivisen yhdistetyn kulusuhteen arvioidaan olevan vaihteluvälissä 89–93 % (ennallaan), mikäli suurvahinkoja ei tule merkittävästi enemmän kuin vuonna 2010. Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tuotot tulevat jäämään selvästi vuotta 2010 pienemmiksi.

Varainhoidon vuoden 2011 tuloskehityksen suurimmat epävarmuustekijät ovat sijoitustoiminnan menestykseen sidottujen palkkiotuottojen toteutuminen sekä hallinnoitavien asiakasvarojen määrä.

Konsernitoimintojen tulokseen keskeisimmin vaikuttavat tekijät ovat likviditeettireservisalkusta syntyvä korkokate, saamistodistuksista realisoituvat myyntivoitot ja -tappiot sekä saamistodistuksiin mahdollisesti tehtävät tulosvaikutteiset arvonalennukset. Saamistodistusten myyntivoitot tulevat jäämään pienemmiksi kuin vuonna 2010.

Konsernin operatiivisen kannattavuuden odotetaan säilyvän loppuvuonna hyvänä. Viimeisellä vuosineljänneksellä konsernin tulosta tulevat kuitenkin rasiittamaan diskonttokoron alentaminen arviolta 0,1-0,3 prosenttiyksikköä ja kuolevuusmallin muutoksesta johtuva vastuuvelan kasvu. Vastuuvelan kasvun määrä selviää loppuvuoden aikana. Konsernin tuloksen ennen näitä kertaluonteisia eriä ja veroja arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2010. (Aiempi: Konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan vuonna 2011 olevan suurempi kuin vuonna 2010). Edellä mainituilla kertaluonteisilla erillä ei ole vaikutusta Vahinkovakuutuksen operatiiviseen yhdistettyyn kulusuhteeseen.

Suhdannenäkymiin ja yleiseen toimintaympäristöön liittyvä epävarmuus on poikkeuksellisen suuri. Merkittävän riskin talousnäkömyihin muodostaa julkisen talouden kriisiytyminen eräissä euromaissa. Kriisi voi seurannaisvaikutuksineen vaikuttaa olennaisesti koko finanssitoimialan toimintaedellytyksiin.

Kaikki tässä katsauksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön, konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Pohjola-konsernin tuloslaskelma

Milj. e	Liite	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Korkokate	3	65	62	205	189
Saamisten arvonalentumiset	4	4	27	40	88
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		60	36	165	101
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	5	76	120	296	314
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	6	39	37	119	118
Kaupankäynnin nettotuotot	7	-24	18	-5	34
Sijoitustoiminnan nettotuotot	8	3	6	17	21
Liiketoiminnan muut tuotot	9	10	11	30	32
Nettotuotot yhteensä		165	228	623	620
Henkilöstökulut		46	44	156	144
IT-kulut		19	18	58	56
Poistot		14	23	42	57
Muut kulut		40	40	124	121
Kulut yhteensä		119	125	380	378
Osuus osakkuusyriyten tuloksesta		1	0	2	0
Tulos ennen veroja		47	103	245	242
Tuloverot		12	27	62	63
Tilikauden tulos		35	76	183	179
Emoyhtiön omistajien osuus kauden tuloksesta		35	76	183	179
Yhteensä		35	76	183	179
Tulos/osake (EPS) laimentamaton, e					
A-osake		0,12	0,25	0,58	0,57
K-osake		0,09	0,22	0,55	0,54

Pohjola-konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. e	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Tilikauden tulos	35	76	183	179
Käyvän arvon rahaston muutos				
Käypään arvoon arvostamisesta	-170	63	-196	32
Rahavirran suojauksesta	22	-1	16	-1
Muuntoerot	0	0	0	0
Tuloverot				
Käypään arvoon arvostamisesta	-44	16	-51	8
Rahavirran suojauksesta	6	0	4	0
Tilikauden laaja tulos	-75	122	49	201
Emoyhtiön omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta	-75	122	49	201
Yhteensä	-75	122	49	201

Pohjola-konsernin tase

Milj. e	Liite	30.9.2011	31.12.2010
Käteiset varat		1 787	1 501
Saamiset luottolaitoksilta		9 868	8 033
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Kaupankäynnin rahoitusvarat		239	410
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat		13	12
Johdannaissopimukset		2 839	1 962
Saamiset asiakkailta		12 622	12 433
Vahinkovakuutustoiminnan varat	12	3 215	3 198
Sijoitusomaisuus		7 302	6 339
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		27	25
Aineettomat hyödykkeet	13	920	925
Aineelliset hyödykkeet		81	97
Muut varat		2 064	1 208
Versaamiset		103	40
Varat yhteensä		41 080	36 184
Velat luottolaitoksille		6 007	4 960
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Kaupankäynnin rahoitusvelat		52	0
Johdannaissopimukset		2 980	2 054
Velat asiakkaille		6 968	4 231
Vahinkovakuutustoiminnan velat	14	2 624	2 351
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	15	15 959	16 685
Varaukset ja muut velat		2 686	1 816
Verovelat		454	455
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		1 048	1 255
Velat yhteensä		38 779	33 807
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Käyvän arvon rahasto	16	-146	-12
Muut rahastot		1 093	1 093
Kertyneet voittovarot		926	868
Oma pääoma yhteensä		2 301	2 377
Velat ja oma pääoma yhteensä		41 080	36 184

Pohjola-konsernin oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Käyvän arvon rahasto					Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käypään arvoon arvosta- misesta	Rahavirran suojauk- sesta	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Oma pääoma 1.1.2010	428	0		1 093	746	2 267
Tilikauden laaja tulos		24	-1		178	201
Voitonjako					-107	-107
A-osakkeelle 0,34 eur/osake					-85	-85
K-osakkeelle 0,31 eur/osake					-21	-21
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset maksut					0	0
Muut					0	0
Oma pääoma 30.9.2010	428	24	-1	1 093	818	2 361

Milj. e	Käyvän arvon rahasto					Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käypään arvoon arvosta- misesta	Rahavirran suojauk- sesta	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Oma pääoma 1.1.2011	428	-6	-6	1 093	868	2 377
Tilikauden laaja tulos		-145	12		183	49
Voitonjako					-126	-126
A-osakkeelle 0,40 eur/osake					-100	-100
K-osakkeelle 0,37 eur/osake					-25	-25
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset maksut					0	0
Muut					0	0
Oma pääoma 30.9.2011	428	-151	5	1 093	926	2 301

Pohjola-konsernin rahavirtalaskelma

Milj. e	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	183	179
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	225	301
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-3 841	-1 444
Saamiset luottolaitoksilta	-1 594	206
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	-32	635
Johdannaissopimukset	-12	-49
Saamiset asiakkailta	-224	-566
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-159	-154
Sijoitusomaisuus	-972	-1 100
Muut varat	-848	-416
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	4 903	-104
Velat luottolaitoksille	1 033	-982
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat	52	-71
Johdannaissopimukset	30	55
Velat asiakkaille	2 737	297
Vahinkovakuutustoiminnan velat	180	163
Varaukset ja muut velat	871	434
Maksetut tuloverot	-79	-54
Saadut osingot	39	23
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	1 430	-1 099
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	81	110
Tytär- ja osakkuusyriyten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-3	0
Luovutustulos muista sijoituksista	0	2
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-22	-10
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	0	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	56	101
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	186	77
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-387	-60
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	28 312	33 933
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-28 941	-34 678
Maksetut osingot	-126	-107
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-955	-835
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	530	-1 833
Rahavarat tilikauden alussa	1 758	3 250
Rahavarat tilikauden lopussa	2 288	1 417
Rahavarat		
Käteiset varat*	1 794	974
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	495	444
Yhteensä	2 288	1 417

* Josta vahinkovakuutustoiminnan käteisiä varoja 7 miljoonaa euroa (6).

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos heinä–syyskuu 2011, milj.e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	43					43
Markets	16					16
Muut toiminnot		-1	1	5	1	6
Yhteensä	59	-1	1	5	1	65
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	24	5	11	-1	-1	39
Kaupankäynnin nettotuotot	-16		0	-5	-3	-24
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0		0	3		3
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta		105				105
Sijoitustoiminnasta		-20			3	-17
Muista eristä		-12				-12
Yhteensä		73			3	76
Liiketoiminnan muut tuotot	6	1	1	3	-2	10
Tuotot yhteensä	74	79	12	6	-2	170
Henkilöstökulut	12	28	4	2		46
IT-kulut	6	11	1	2	0	19
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä		5	1			6
Muut poistot ja arvonalentumiset	5	2	0	0		8
Muut kulut	7	30	2	2	-2	40
Kulut yhteensä	30	77	7	7	-2	119
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia						
	43	3	5	-1	0	51
Saamisten arvonalentumiset	1			4		4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	1		0	1
Tulos ennen veroja	43	3	6	-4	0	47
Käyvän arvon rahaston muutos	-9	-62	0	-78	0	-148
Tulos ennen veroja käyvin arvo	34	-59	6	-82	0	-101

Tulos heinä–syyskuu 2010, milj.e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	43					43
Markets	3					3
Muut toiminnot		-2	0	17	0	16
Yhteensä	46	-2	0	17	0	62
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	21	5	12	0	-1	37
Kaupankäynnin nettotuotot	21		0	0	-2	18
Sijoitustoiminnan nettotuotot				6		6
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta		106				106
Sijoitustoiminnasta		23			3	26
Muista eristä		-11				-11
Yhteensä		118			3	120
Liiketoiminnan muut tuotot	8	1	0	2	-1	11
Tuotot yhteensä	97	122	13	25	-1	255
Henkilöstökulut	12	24	4	4		44
IT-kulut	5	10	1	2	0	18
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä		7	1			8
Muut poistot ja arvonalentumiset	6	8	0	0		15
Muut kulut	7	30	2	2	-1	40
Kulut yhteensä	31	80	7	8	-1	125
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia						
	65	42	6	17	0	130
Saamisten arvonalentumiset	28			-1		27
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0				0
Tulos ennen veroja	38	42	6	18	0	103
Käyvän arvon rahaston muutos	0	52	0	10	0	62
Tulos ennen veroja käyvin arvo	38	94	6	28	0	165

Tulos tammi–syyskuu 2011, milj.e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	130					130
Markets	46					46
Muut toiminnot		-2	2	27	2	28
Yhteensä	176	-2	2	27	2	205
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	74	15	37	-2	-3	119
Kaupankäynnin nettotuotot	1		0	-5	-1	-5
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1		0	16		17
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta		287				287
Sijoitustoiminnasta		42			1	43
Muista eristä		-35				-35
Yhteensä		295			1	296
Liiketoiminnan muut tuotot	20	4	2	10	-4	30
Tuotot yhteensä	272	311	40	45	-6	663
Henkilöstökulut	42	92	13	9		156
IT-kulut	20	33	2	5	-1	58
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä		16	2			18
Muut poistot ja arvonalentumiset	16	6	1	1		24
Muut kulut	23	93	5	7	-5	124
Kulut yhteensä	101	241	22	22	-5	380
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	171	71	18	23	0	283
Saamisten arvonalentumiset	36	0		3		40
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	2		0	2
Tulos ennen veroja	135	71	19	20	0	245
Käyvän arvon rahaston muutos	-9	-92	0	-79	-1	-180
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	126	-21	19	-59	-1	65

Tulos tammi–syyskuu 2010, milj.e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Korkokate						
Yrityspankki ja Baltia	128					128
Markets	13					13
Muut toiminnot		-4	1	51	1	48
Yhteensä	141	-4	1	51	1	189
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	69	14	39	-1	-3	118
Kaupankäynnin nettotuotot	45		0	-9	-2	34
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0		0	21		21
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot						
Vakuutustoiminnasta		279				279
Sijoitustoiminnasta		65			4	69
Muista eristä		-34				-34
Yhteensä		310			4	314
Liiketoiminnan muut tuotot	22	2	1	10	-3	32
Tuotot yhteensä	277	321	41	72	-4	708
Henkilöstökulut	39	81	14	10	0	144
IT-kulut	17	32	2	5	0	56
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä		22	2			24
Muut poistot ja arvonalentumiset	19	11	1	1		32
Muut kulut	20	91	5	8	-4	121
Kulut yhteensä	95	237	24	25	-4	378
Tulos ennen saamisten arvonalentumisia	182	84	18	47	0	330
Saamisten arvonalentumiset	89	0		-1		88
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0				0
Tulos ennen veroja	93	84	18	48	0	242
Käyvän arvon rahaston muutos	0	80	0	-49	-1	31
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	92	164	18	-1	-1	273

Tase 30.9.2011, milj. e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Saamiset asiakkailta	12 526			229	-133	12 622
Saamiset luottolaitoksilta	425	0	2	11 244	-17	11 655
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	313			-61		252
Vahinkovakuutustoiminnan varat		3 499			-284	3 215
Sijoitusomaisuus	270	16	22	7 008	-15	7 302
Sijoitukset osakkuusyriyksissä		2	25			27
Muut varat	3 899	783	117	1 275	-66	6 008
Varat yhteensä	17 432	4 300	166	19 696	-514	41 080
Velat asiakkaille	3 315			3 742	-88	6 968
Velat luottolaitoksille	1 087			5 053	-133	6 007
Vahinkovakuutustoiminnan velat		2 673			-48	2 624
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				16 130	-171	15 959
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		50		998		1 048
Muut velat	4 504	76	14	1 652	-74	6 172
Velat yhteensä	8 906	2 799	14	27 575	-514	38 779
Oma pääoma						2 301
Henkilömäärä	734	2 297	153	126		3 310
Investoinnit, milj. e	8	14	0	1		22

Tase 31.12.2010, milj. e	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varain- hoito	Konserni- toiminnot	Elimi- noinnit	Konserni yhteensä
Saamiset asiakkailta	11 544			977	-88	12 433
Saamiset luottolaitoksilta	249	2	1	9 300	-18	9 534
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	483			-60		422
Vahinkovakuutustoiminnan varat		3 307			-109	3 198
Sijoitusomaisuus	83	16	41	6 231	-32	6 339
Sijoitukset osakkuusyriyksissä		2	23			25
Muut varat	2 505	788	122	919	-101	4 232
Varat yhteensä	14 865	4 115	186	17 366	-348	36 184
Velat asiakkaille	1 391			2 914	-74	4 231
Velat luottolaitoksille	1 245			3 804	-88	4 960
Vahinkovakuutustoiminnan velat		2 357			-6	2 351
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				16 760	-75	16 685
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		50		1 205		1 255
Muut velat	2 811	143	17	1 460	-105	4 325
Velat yhteensä	5 446	2 550	17	26 142	-349	33 807
Oma pääoma						2 377
Henkilömäärä	657	2 090	144	126		3 016
Investoinnit, milj. e	6	9	1	1		17

Liitetiedot

Liite 1. Laatumisperiaatteet

Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2011 on laadittu IAS 34-standardin (Osavuositarkastukset) mukaisesti.

Tilinpäätöksen laatumisperiaatteet kuvataan vuoden 2010 tilinpäätöksessä, jota on sovellettu tämän osavuositarkastuksen laatimisessa.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Liite 2. Pohjola-konsernin tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin %

Tilikauden voitto + käyvän arvon rahaston muutos verojen jälkeen /
Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Tulos / osake (EPS)

Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

Tulos / osake (EPS) käyvin arvoin

(Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta + käyvän arvon rahaston muutos) /
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

Oma pääoma / osake

Oma pääoma / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osinko/osake

Tilikaudelta jaettava osinko / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekannan markkina-arvo

Osakkeiden lukumäärä x tilinpäätöspäivän viimeinen kaupantekokurssi

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde

Ryhmittymän omat varat yhteensä / Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä

Vakavaraisuussuhde, %

Omat varat yhteensä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

Vakavaraisuussuhde ensisijaisille omille varoille, %

Ensisijaiset omat varat yhteensä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

Core Tier 1, %

Ensisijaiset omat varat yhteensä pl. pääomalainat ja pääomalainoilla katettava toissijaisten omien varojen alijäämä / Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä x 8

VAHINKOVAKUUTUKSEN TUNNUSLUVUT

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti käyttäen pohjana soveltuvin osin vastaavia IFRS-tietoja. Tunnuslukujen laskennassa käytetään Vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset ja korvausten hoitokulut / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Liikekulusuhde

Liikekulut + poistot/oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä /
Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Riskisuhte (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Toimintakulusuhde

Liikekulut ja korvausten selvittelykulut / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

Vahinkosuhde + liikekulusuhde

Riskisuhde + toimintakulusuhde

Vastuunkantokyky (solvenssisuhde)

(+ Vahinkovakuutuksen nettovarot

+ Pääomalainat

+ Tilikauden verovelka (netto)

- Lähitulevaisuudessa realisoituvat laskennalliset verot ja muut toimintapääomasta vähennettävät erät

- Aineettomat hyödykkeet) /

Vakuutusmaksutuotot x 100

OPERATIIVISET TUNNUSLUVUT

Operatiivinen kulu/tuotto -suhde

(+ Henkilöstökulut

+ Muut hallintokulut

+ Liiketoiminnan Muut kulut pl. Pohjolan hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot) /

(+ Korkokate

+ Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

+ Palkkiotuottojen ja -kulujen netto

+ Kaupankäynnin nettotuotot

+ Sijoitustoiminnan nettotuotot

+ Liiketoiminnan muut tuotot) x 100

Operatiivinen vahinkosuhde

Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset /

Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto) x 100

Operatiivinen liikekulusuhde

Liikekulut / Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto) x 100

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde

Operatiivinen vahinkosuhde + operatiivinen liikekulusuhde

Tunnuslukujen laskennassa käytetyt perusteet

Milje	30.9.2011	31.12.2010	
Vahinkovakuutus			
Vahinkovakuutuksen nettovarot	1 501	1 564	
Tilikauden verovelat (netto)	24	-13	
Omat pääomalainat	50	50	
Lähitulevaisuudessa realisoituvat laskennalliset verot ja muut yhtiöiden toimintapääomasta vähennettävät erät	-7	2	
Aineettomat hyödykkeet	759	767	
Milje	30.9.2011	30.9.2010	31.12.2010
Kertaluonteiset erät			
Eliniän odotteen kasvusta aiheutuva vastuuvelan lisäys			-35
Yhteistakuuerän purku			15
Yritysjärjestelyyn liittyvät erät (Varainhoito)			6

Liite 3. Korkokate

Milj. e	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Lainat ja saamiset	97	77	273	225
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	40	23	106	68
Saamistodistukset	62	55	178	167
Johdannaiset (netto)				
Kaupankäynnin johdannaiset	2	3	22	17
Suojauslaskennan johdannaiset	-6	-4	-14	-28
Velat luottolaitoksille	-25	-13	-64	-40
Velat asiakkaille	-16	-4	-35	-10
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-76	-62	-225	-171
Huonommalla etuoikeudella olevat velat	-8	-8	-23	-24
Pääomalainat	-3	-3	-8	-8
Kaupankäynnin rahoitusvelat	0	0	0	-1
Muut (netto)	0	0	-1	-2
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	66	63	209	193
Suojaavat johdannaiset	-93	-30	-93	-108
Suojauskohteiden arvonmuutokset	92	29	88	104
Korkokate	65	62	205	189

Liite 4. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Luotto- tai takaustappioina poistetut saamiset	43	2	46	41
Palautukset poistetuista saamisista	0	0	-1	0
Arvonalentumisten lisäys	20	29	60	98
Arvonalentumisten vähennys	-58	-4	-66	-50
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	4	27	40	88

Liite 5. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Vakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	196	186	930	850
Jälleenvakuuttajien osuus	-4	-4	-52	-38
Vakuutusmaksuvastuun muutos	83	75	-121	-94
Jälleenvakuuttajien osuus	-9	-7	15	4
Yhteensä	266	250	773	723
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	173	153	526	477
Jälleenvakuuttajien osuus	-13	-2	-28	-19
Korvausvastuun muutos	-10	9	-35	-19
Jälleenvakuuttajien osuus	11	-17	23	4
Yhteensä	161	144	486	443

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	15	16	47	48
Osingoista	3	1	29	19
Kiinteistöistä	2	2	4	4
Myyntivoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	3	18	-5	53
Osakkeista ja osuuksista	-9	-11	1	-16
Lainoista ja saamisista	0	0	0	-1
Kiinteistöistä	0	0	0	2
Johdannaisista	-16	2	-10	-22
Arvostusvoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	-15	0	-16	0
Osakkeista ja osuuksista	-1	-7	-9	-23
Lainoista ja saamisista	0	-1	-1	-3
Kiinteistöistä	1	1	1	1
Johdannaisista	-1	4	-1	4
Muista	1	1	4	3
Yhteensä	-17	26	43	69
Diskonttauksen purkautuminen	-12	-11	-35	-34
Muut	0	0	0	-1
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	76	120	296	314

Liite 6. Palkkiotuotot ja -kulut

Milj. e	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Palkkiotuotot				
Luotonannosta	8	8	26	26
Maksuliikkeestä	4	4	10	10
Arvopapereiden välityksestä	7	6	24	21
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	2	1	6	8
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	13	14	41	44
Vakuutustoiminnasta	5	5	15	14
Takauksista	4	4	12	12
Muista	2	1	4	4
Palkkiotuotot yhteensä	45	43	139	139
Palkkiokulut				
Maksuliikkeestä	0	0	1	2
Arvopapereiden välityksestä	2	2	8	8
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	0	2	4	4
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	2	0	5	5
Muista	1	1	2	2
Palkkiokulut yhteensä	5	6	20	21
Palkkiotuotot ja -kulut yhteensä, netto	39	37	119	118

Liite 7. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Kaupankäynnin rahoitusvaroista ja -veloista				
Myyntivoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	5	7	1	19
Osakkeista ja osuuksista	0	0	0	0
Johdannaisista	-24	4	-17	-13
Arvostusvoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	2	-1	4	2
Osakkeista ja osuuksista	0	0	0	0
Johdannaisista	-3	3	11	10
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista				
Myyntivoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista				0
Arvostusvoitoista- ja tappioista				
Saamistodistuksista	-1	0	0	2
Valuuttatoiminnan nettotuotoista	-3	5	-4	14
Kaupankäynnin nettotuotot yhteensä	-24	18	-5	34

Liite 8. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Myytavissä olevista rahoitusvaroista				
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	2	5	10	22
Osakkeista ja osuuksista		0	0	1
Osinkotuotoista	4	0	10	3
Arvonalentumisista	-1	0	-1	-4
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavista				
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Lainoista ja muista saamisista	-2	1	-1	0
Yhteensä	3	6	18	21
Sijoituskiinteistöistä	0	0	0	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	3	6	17	21

Liite 9. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010
Keskuspankkipalvelumaksuista	2	2	6	7
Haltuun otettujen kohteiden realisoinneista	0	0	0	1
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	5	6	14	18
Muista	3	2	10	6
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	10	11	30	32

Liite 10. Taseen luokittelu

Varat, milj. e	Lainat ja saamiset	Erä-päivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat*	Myytä-vissä olevat	Suojaa-vat joh-dannaiset	Yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	1 787					1 787
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	9 868					9 868
Johdannaissopimukset			2 682		157	2 839
Saamiset asiakkailta	12 622					12 622
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	594		102	2 518		3 215
Saamistodistukset***		851	252	6 348		7 451
Osakkeet ja osuudet				76		76
Muut saamiset	3 196		26			3 222
Yhteensä 30.9.2011	28 067	851	3 061	8 943	157	41 080
Yhteensä 31.12.2010	24 912	928	2 408	7 838	98	36 184

Velat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaa-vat joh-dannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		6 007		6 007
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	52			52
Johdannaissopimukset	2 656		323	2 980
Velat asiakkaille		6 968		6 968
Vahinkovakuutustoiminnan velat	4	2 620		2 624
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		15 959		15 959
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 048		1 048
Muut velat		3 140		3 140
Yhteensä 30.9.2011	2 712	35 744	323	38 779
Yhteensä 31.12.2010	1 854	31 751	202	33 807

* Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoituskiinteistöt.

** Vahinkovakuutuksen varat on eritelty liitetiedossa 12.

*** 30.9.2011 saamistodistuksiin sisältyi käyvän arvon option (Fair Value Option) mukaisesti kirjattuja saamistodistuksia yhteensä 13 miljoonaa euroa (12).

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo syyskuun lopussa oli 23 miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon. Näiden käyvät arvot ovat kirjanpitoarvoja alhaisemmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 11. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.9.2011, milj.e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	163	85	4	252
Vahinkovakuutustoiminta			6	6
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	13	2 765	62	2 839
Vahinkovakuutustoiminta	2	0		2
Myytavissä olevat				
Pankkitoiminta	5 361	1 051	13	6 425
Vahinkovakuutustoiminta	1 691	573	254	2 518
Yhteensä	7 229	4 474	339	12 042
Varojen käyvät arvot 31.12.2010, milj.e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	307	112	4	422
Vahinkovakuutustoiminta			8	8
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	32	1 794	137	1 962
Vahinkovakuutustoiminta	0	0		1
Myytavissä olevat				
Pankkitoiminta	4 782	588	15	5 385
Vahinkovakuutustoiminta	1 577	653	223	2 453
Yhteensä	6 699	3 146	386	10 231
Velkojen käyvät arvot 30.9.2011, milj. e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	43	9		52
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	13	2 933	34	2 980
Vahinkovakuutustoiminta	1	3		4
Yhteensä	56	2 945	34	3 035
Velkojen käyvät arvot 31.12.2010, milj. e	Taso 1*	Taso 2**	Taso 3***	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta		0		0
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	22	2 020	12	2 054
Vahinkovakuutustoiminta	1	0		2
Yhteensä	24	2 020	12	2 056

* Hierarkiatason 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörssiissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatason 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu Pohjola-konsernin OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velkapaperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

*** Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Vuoden 2011 aikana on tasosta 1 tasoon 2 siirretty joukkolainoja 49 miljoonaa euroa, luottoluokitusten muutosten vuoksi.

Liite 12. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	150	254
Osakkeet ja osuudet	415	400
Kiinteistöt	94	87
Saamistodistukset	1 547	1 500
Johdannaissopimukset	2	1
Muut osuudet	562	561
Yhteensä	2 771	2 802
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	34	38
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	281	228
Jälleenvakuutustoiminnasta	85	87
Rahat ja pankkisaamiset	7	4
Muut saamiset	36	39
Yhteensä	444	396
Vahinkovakuutustoiminnan varat yhteensä	3 215	3 198

Liite 13. Aineettomat hyödykkeet

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Liikearvo	519	516
Tuotemerkit	173	173
Asiakassuhteet	161	179
Muut	67	56
Yhteensä	920	925

Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Korvausvastuu		
Eläkemuotoinen korvausvastuu	1 103	1 108
Muu korvausvastuu	743	739
Yhteensä	1 846	1 847
Vakuutusmaksuvastuu	498	377
Johdannaissopimukset	4	2
Muut velat	277	125
Yhteensä	2 624	2 351

Liite 15. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Joukkovelkakirjalainat	7 131	6 861
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	8 538	9 563
Muut	290	262
Yhteensä	15 959	16 685

Liite 16. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Lainat ja muut saamiset		
Uudelleen luokitellut saamistodistukset	-4	-8
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	-130	-57
Osakkeet ja osakeriskilliset rahastot	-13	28
Muut rahastot	-4	31
Johdannaissopimukset		
Rahavirran suojaus	5	-6
Yhteensä	-146	-12

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli -197 miljoonaa euroa (-17) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen oli 51 miljoonaa euroa (5). Käyvän arvon rahastossa ennen veroja oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 57 miljoonaa euroa ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 79 miljoonaa euroa. Tammi-syyskuussa kirjattiin käyvän arvon rahastosta tulosvaikutteisia arvonalentumisia yhteensä 19 miljoonaa, josta oman pääoman ehtoisten instrumenttien osuus oli 2 miljoonaa euroa.

Liite 17. Pankkitoiminnan riskiasema

Kokonaisvastuut rating-luokitattain*, mrd. e

Rating luokka	30.9.2011	31.12.2010	Muutos
1-2	2,3	2,4	-0,1
3-5	11,2	11,8	-0,6
6-7	4,8	4,2	0,6
8-9	1,8	2,1	-0,2
10	0,1	0,1	0,0
11-12	0,3	0,4	-0,1
Luokittelematon	0,2	0,2	0,0
Yhteensä	20,6	21,0	-0,4

* pl. yksityisasiakkaat

Markkinariskin herkkyyshanalyysi

Pankkitoiminta, milj. e	Riskiparametri	Muutos	30.9.2011		31.12.2010	
			Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan	Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan
Korkoriski	Korko	1 %-yksikkö	3		4	
Valuutariski	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	3		1	
Volatiliteettiriski						
Korkovolatiliteetti	Volatiliteetti	20 %-yksikköä	2		2	
Valuuttavolatiliteetti	Volatiliteetti	10 %-yksikköä	0		0	
Luottoriskipremio*	Luottoriskimarginaali	0,5 %-yksikköä	10		12	

Herkkyysluvut on laskettu valuuttojen itseisarvojen summana.

* Luottoriskipremio on laskettu likviditeettireserviin sisällyvistä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista ja myytävissä olevista saamistodistuksista.

Liite 18. Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

Riskimuuttuja	Kokonais- määrä 30.9.2011, milj. e	Muutos riskimuuttu- jassa	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen	Vaikutus omaan pääomaan, milj. e
Maksutuotot*	1 014	kasvaa 1%	paranee 0,9 %-yksikköä	10
Korvauskulut*	740	kasvaa 1%	heikkenee 0,7 %-yksikköä	-7
Suurvahinko yli 5 milj. e		1 kappale	heikkenee 0,5 %-yksikköä	-5
Henkilöstökulut*	115	kasvaa 8%	heikkenee 0,9 %-yksikköä	-9
Toimintokohtaiset kulut */**	271	kasvaa 4%	heikkenee 1,1 %-yksikköä	-11
Inflaatio kollektiivisessa korvausvastuussa	506	kasvaa 0,25 %- yksikköä	heikkenee 0,3 %-yksikköä	-3
Elinikä diskontatussa vastuuvelassa	1 377	kasvaa 1 vuotta	heikkenee 3,1 %-yksikköä	-32
Diskonttokorko diskontatussa vastuuvelassa	1 377	laskee 0,1 %- yksikköä	heikkenee 1,6 %-yksikköä	-17

* Liukuva 12 kuukautta

** Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja

Vahinkovakuutuksen sijoituskannan allokaatiojakauma

Allokaatiojakauma, milj.e	Käypä arvo 30.9.2011		Käypä arvo 31.12.2010	
		%		%
Rahamarkkinat	109	4 %	14	0 %
Joukkolainat ja korkorahastot	2 033	71 %	2 074	71 %
Osakkeet	337	12 %	422	14 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	134	5 %	207	7 %
Kiinteistöt	240	8 %	207	7 %
Yhteensä	2 853	100 %	2 924	100 %

Vahinkovakuutuksen korkosalkun maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 30.9.2011*, milj.e

Vuotta	0–1	1–3	3–5	5–7	7–10	10–	Yhteensä	%
Aaa	29	199	193	94	159	89	763	36 %
Aa1–Aa3	181	46	57	36	16	63	400	19 %
A1–A3	29	156	158	55	33	16	447	21 %
Baa1–Baa3	39	124	56	64	15	5	302	14 %
Ba1 tai alempi	24	53	56	29	6	5	173	8 %
Sisäisesti luokiteltu	4	2	1	8	10	3	28	1 %
Yhteensä	306	580	520	286	238	182	2 112	100 %

* Ei sisällä luottojohdannaisia.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu sijoitusriskien herkkyyttä ja niiden vaikutusta omaan pääomaan:

Vahinkovakuutus	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. e	
			30.9.2011	31.12.2010
Joukkolainat ja korkorahastot 1)	Korko	1 %-yksikkö	86	92
Osakkeet 2)	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	63	83
Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	19	16
Raaka-aineet	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	0	5
Kiinteistöt	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	24	21
Valuutta	Valuutan arvo	20 %-yksikköä	40	48
Luottoriskipremio 3)	Luottoriskimarginaali	0,5 %-yksikköä	44	47
Johdannaiset 4)	Volatiliteetti	10 %-yksikköä	5	0

1) Sisältää rahamarkkinasijoitukset, vaihtovelkakirjalainat ja korkojohdannaiset.

2) Sisältää hedge fund -rahastot ja osakejohdannaiset.

3) Sisältää jvk-lainat ja rahamarkkinasijoitukset mukaan lukien kehittyneiden valtioiden liikkeelle laskemat jvk-lainat ja korkojohdannaiset.

4) Osakejohdannaisissa 20 %-yksikköä, korkojohdannaisissa 10 %-yksikköä ja valuuttajohdannaisissa 5 %-yksikköä.

Liite 19. Konsernitoimintojen riskiasema

Kokonaisvastuut rating-luokittain, mrd. e

Rating-luokka	30.9.2011	31.12.2010	Muutos
1–2	14,8	13,5	1,3
3–5	4,8	4,3	0,5
6–7	0,3	0,1	0,2
8–9	0,1	0,1	0,0
10	0,0	0,0	0,0
11–12	0,0	0,0	0,0
Luokittelematon	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	20,1	18,1	2,0

Markkinariskin herkkyyshanalyysi

Konsernitoiminnot, milj. e	Riskiparametri	Muutos	30.9.2011		31.12.2010	
			Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan	Vaikutus tulokseen	Vaikutus omaan pääomaan
Korkoriski	Korko	1 %-yksikkö	28		6	0
Korkovolatiliteetti	Volatiliteetti	20 %-yksikköä	1		0	
Luottoriskipremio* Hintariski	Luottoriskimarginaali	0,5 %-yksikköä		119	0	121
Osakesalkku	Markkina-arvo	20 %-yksikköä		1		2
Pääomarahastot	Markkina-arvo	20 %-yksikköä		5		6
Kiinteistöriski	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	3		4	

Herkkyyshluvut on laskettu valuuttojen itseisarvojen summana.

* Luottoriskipremio on laskettu likviditeettireserviin sisällyvistä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista ja myytävissä olevista saamistodistuksista.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 30.9.2011*, milj.e

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	%
Aaa	4 422	950	1 932	1 079	577	27	8 988	70 %
Aa1-Aa3	143	1 101	489	76	221		2 029	16 %
A1-A3	202	353	171	0	10		736	6 %
Baa1-Baa3	248	162	213	34	0	0	657	5 %
Ba1 tai alempi	33	22	18	24			97	1 %
Sisäisesti luokiteltu	79	43	58	65			244	2 %
Yhteensä	5 127	2 630	2 880	1 278	808	27	12 751	100 %

Likviditeettireservin keskimääräinen jäljellä oleva juoksu-aika on 3,8 vuotta.

* Laskelma kirjanpitoarvoilla

Liite 20. Pohjola-konsernin omat varat ja vakavaraisuus

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Ensisijaiset omat varat (Tier 1)		
Oma pääoma	2 301	2 377
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (oma pääoma ja konsernieliminoinnit)	109	93
Käyvän arvon rahasto, siirto Tier 2:een	101	36
Ensisijaiset omat varat (Tier 1) ennen vähennyksiä ja pääomalainoja	2 510	2 505
Pääomalainat	274	274
Aineettomat hyödykkeet	-167	-165
Eläkevastuun ylikate ja sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus	-30	-30
Hallituksen esittämä voitonjako		-126
Suunniteltu voitonjako	-91	
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-704	-705
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-42	-61
Toissijaisten omien varojen alijäämä	-159	
Ensisijaiset omat varat (Tier 1) vakavaraisuuden laskemiseksi	1 589	1 692
Toissijaiset omat varat (Tier 2)		
Käyvän arvon rahasto (pl. rahavirran suojauksen arvostus)	-106	-29
Ikuiset lainat	299	299
Debentuurilainat	395	608
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-704	-705
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-42	-61
Siirto ensisijaisiin omiin varoihin	159	
Toissijaiset omat varat (Tier 2) vakavaraisuuden laskemiseksi		111
Omat varat yhteensä	1 589	1 803
Ensi- ja toissijaisista omista varoista vähennettävät erät		
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-1 409	-1 410
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-85	-122
Yhteensä	-1 493	-1 531
Riskipainotetut sitoumukset	14 416	13 520
Vakavaraisuussuhde, %	11,0	13,3
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	11,0	12,5

Omat varat ja vakavaraisuus on laskettu Basel II -standardien mukaisesti. Yritysvastuissa on käytetty sisäisten luottoluokitusten menetelmää.

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde oli 11,6 % ja ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 11,6 %.

Liite 21. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Pohjola-konsernin omat pääomat	2 301	2 377
Toimialakohtaiset erät	1 013	1 230
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-862	-862
Tasoitusbilanssi	-326	-314
Muut omiin pääomiin ja toimialakohtaisiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-222	-277
Ryhmittymän omat varat yhteensä	1 903	2 154
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade	1 153	1 082
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade	193	177
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	1 347	1 259
Ryhmittymän vakavaraisuus	556	895
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,41	1,71

OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuussuhdeluku oli 1,49.

Liite 22. Annetut vakuudet

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	6 563	6 026
Muut	540	349
Annetut vakuudet yhteensä	7 103	6 376
Vakuudelliset velat yhteensä	709	651

Liite 23. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	30.9.2011	31.12.2010
Takaukset	1 073	1 125
Takuuvastuut	1 269	1 333
Luottolupaukset	4 004	3 912
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	148	140
Muut	488	463
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 982	6 972

Liite 24. Johdannaissopimukset

30.9.2011, milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1v	1-5v	>5v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	59 294	95 268	35 630	190 193	2 482	2 601
Valuuttajohdannaiset	17 165	2 363	674	20 202	462	414
Osake ja indeksisidonnaiset johdannaiset	98	1 109	6	1 213	40	1
Luottojohdannaiset	33	146	34	214	1	6
Muut johdannaiset	3 756	345	5	4 106	21	38
Johdannaiset yhteensä	80 346	99 232	36 350	215 928	3 006	3 060

31.12.2010, milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot*	
	Alle 1v	1-5v	>5v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	45 688	66 499	28 059	140 246	1 471	1 505
Valuuttajohdannaiset	16 373	2 081	675	19 129	326	409
Osake ja indeksisidonnaiset johdannaiset	160	967	29	1 156	128	0
Luottojohdannaiset	13	162		175	5	0
Muut johdannaiset	3 925	263		4 188	30	47
Johdannaiset yhteensä	66 160	69 972	28 763	164 894	1 961	1 962

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka taseessa esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa.

Pohjola-konsernin johdannaissiiketoiminnassa käytetään johdannaisten nettoutusta. Tässä liitetiedossa johdannaissopimukset on kuitenkin esitetty bruttomääräisinä.

Liite 25. Muut vastuusitoumukset ja vastuut

Sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin 30.9.2011 olivat pankkitoiminnan osalta 11 miljoonaa euroa ja vahinkovakuutustoiminnan osalta 145 miljoonaa euroa. Ne sisältyvät kohtaan "Taseen ulkopuoliset sitoumukset".

Liite 26. Lähipiiritapahtumat

Pohjola-konsernin lähipiirin muodostavat emoyhtiö OP-Pohjola osk (ent. OP-Keskus osk), konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. Pohjola-konsernin hallintohenkilöihin luetaan Pohjola Pankki Oyj:n toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja näiden läheiset perheenjäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2010 jälkeen.

Helsingissä 2.11.2011

**Pohjola Pankki Oyj
Hallitus**

Tämä osavuositiedote on saatavissa osoitteessa www.pohjola.fi > Media > Julkaisut. Samassa osoitteessa on myös tiedotteeseen liittyvää tausta-aineistoa.

Analytikkotilaisuus, conference call ja live webcast

Tulosjulkistuspäivänä 2.11. analytikoille ja sijoittajille järjestetään yhteinen englanninkielinen tiedotustilaisuus klo 15.00 Suomen aikaa, EET (14.00 CET, 13.00 UK, 8.00 US EST). Kyseessä on yhdistetty analytikkotilaisuus, conference call ja live webcast.

Analytikot ja sijoittajat voivat osallistua tilaisuuteen kahdella tavalla:

1) Seuraamalla tilaisuutta Internetin kautta live webcastina, jonka linkki tulee sijoittajasivuille ennen tilaisuuden alkua. Internetissä kysymyksiä voi lähettää webcast-näkymässä olevan painikkeen kautta. Jälkikäteen webcast on katsottavissa myös tallenteena sijoittajasivuilla.

2) Soittamalla yhteen alla olevista alueellisista conference call -numeroista. Puhelimitse kysymykset esitetään tilaisuuden kysymysosiossa ohjeistuksien mukaan. Osallistujia pyydetään tulemaan linjoille 5–10 minuuttia ennen tilaisuuden alkua.

UK, International +44 203 043 24 36

US +1 866 458 40 87

FIN +358 923 101 527

Salasana: Pohjola

Lehdistötilaisuus

Tulosjulkistuspäivänä 2.11. toimittajille järjestetään lehdistötilaisuus klo 12.00 OP-Pohjolan tiloissa (Teollisuuskatu 1 b, Vallila, Helsinki). Tilaisuudessa tuloksen esittelee Pohjola Pankki Oyj:n toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen.

Taloudellinen informaatio 2012

Vuoden 2011 tilinpäätöstiedotteen ja vuoden 2012 osavuositiedotusten julkaisupäivät:

Tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2011	8.2.2012
Osavuositiedote 1.1.–31.3.2012	3.5.2012
Osavuositiedote 1.1.–30.6.2012	1.8.2012
Osavuositiedote 1.1.–30.9.2012	31.10.2012

JAKELU

NASDAQ OMX Helsinki Oy

London Stock Exchange

SIX Swiss Exchange

Keskeiset tiedotusvälineet

www.pohjola.fi, www.op.fi

Lisätietoja:

Mikael Silvennoinen, toimitusjohtaja, puh 010 252 2549

Vesa Aho, talous- ja rahoitusjohtaja, puh. 010 252 2336

Tarja Ollilainen, sijoittajasuhdejohtaja, puh. 010 252 4494